

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
ODJEL MENADŽMENTA
SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
MENADŽMENT

Petra Grcić

KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKIH
IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. I
KOESTLIN D.D.

Završni rad

Šibenik, 2019.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

ODJEL MENADŽMENTA

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ

MENADŽMENT

KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKIH

IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. I

KOESTLIN D.D.

Završni rad

Kolegij: Upravljanje troškovima

Mentor: Anita Grubišić, mag.oec.,v.pred.

Student/ica: Petra Grcić

Matični broj studenta: 1219047962

Šibenik, lipanj 2019.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	2
2.1. Vrste financijskih izvještaja.....	3
2.1.1. Bilanca.....	4
2.1.2. Račun dobiti i gubitka	6
2.1.3. Izvještaj o novčanom toku.....	7
2.1.4. Izvještaj o promjeni glavnice	8
2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje	8
2.2. Pojam i značenje analize financijskih izvještaja.....	9
2.2.1. Horizontalna i vertikalna analiza.....	11
2.2.2. Analiza putem pokazatelja	12
2.2.2.1. Pokazatelji likvidnosti	13
2.2.2.2. Pokazatelji zaduženosti.....	13
2.2.2.3. Pokazatelji aktivnosti.....	14
2.2.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti	15
2.2.2.5. Pokazatelji profitabilnosti.....	15
2.2.2.6. Pokazatelji investiranja.....	16
3. KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. I KOESTLIN D.D.	17
3.1. Analiza financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d.	17
3.1.1. Postupak horizontalne i vertikalne analize bilance i računa dobiti i gubitka	20
3.1.2. Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja.....	28
3.2. Analiza financijskih izvještaja poduzeća Koestlin d.d.	30
3.2.1. Postupak horizontalne i vertikalne anliza bilance i računa dobiti i gubitka	32
3.2.2. Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja.....	38
4. RAZMATRANJE POSLOVANJA PODUZEĆA KRAŠ D.D. I KOESTLIN D.D.	41
5. ZAKLJUČAK	44
LITERATURA	45
POPIS SLIKA	46

KOMPARATIVNA ANALIZA FINANIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. I KOESTLIN D.D.

PETRA GRČIĆ

Grcići 7, Badanj, 22320 Drniš, pgrcic@vus.hr

Sažetak rada

Financijski izvještaji su poslovni dokumenti kojima poduzeće daje informacije osobama i organizacijama izvan poduzeća i korisnicima unutar poduzeća. Temeljni financijski izvještaji su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjeni glavnice, te bilješke uz financijske izvještaje. Analiza financijskih izvještaja je proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje. Zadatak analize financijskih izvještaja je da prepozna dobre osobine poduzeća, ali i njegove slabosti. Financijska analiza obuhvaća analizu bilance i računa dobiti i gubitka. Horizontalna analiza omogućuje uspoređivanje podataka kroz dulje vremensko razdoblje da bi se otkrile tendencije i dinamika promjene pojedinih pozicija financijskih izvještaja. Vertikalna analiza služi za uspoređivanje podataka financijskih izvještaja u jednoj godini. Analiza putem pokazatelja jedna je od najčešće korištenih financijskih analiza. Postoji šest skupina pokazatelja a to su: pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja. Na temelju dvaju poduzeća Kraš d.d. i Koestlin d.d. napravljene su horizontalna i vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka u razdoblju od 2016. do 2018. godine, te analiza četiri skupine pokazatelja za 2018. godinu za oba poduzeća

(47 stranica / 2 slike / 19 tablica / 11 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: financijski izvještaji, analiza financijskih izvještaja, horizontalna analiza, vertikalna analiza, analiza putem pokazatelja

Mentor: Anita Grubišić, mag.oec.,v.pred.

Rad je prihvaćen za obranu:

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik

Final paper

Department of Management

Specialist Graduate Studies of Management

COMPARATIVE ANALYSIS OF FINANCIAL STATEMENTS ON THE EXAMPLE OF COMPANIES KRAŠ D.D. AND KOESTLIN D.D.

PETRA GRČIĆ

Grcići 7, Badanj, 22320 Drniš, pgrcic@vus.hr

Abstract

Financial reports are business documents which companies use to provide information to people and organizations outside the company and to users inside the company. Basic financial reports are balance sheet, profit and loss statement, cash flow statement, statement of changes in equity and notes to financial statements. Analysis of financial statements is the process of applying various analytical tools and techniques by which the financial statements are converted into usable information relevant for management. The task of analyzing financial statements is to recognize good features of the company, but also its weaknesses. The financial analysis includes the analysis of the balance sheet and the profit and loss statement. Horizontal analysis allows comparing data over a longer period of time to detect tendencies and dynamics of changing individual positions of financial reports. Vertical analysis is used to compare financial reports data in one year. Indicator analysis is one of the most frequently used financial analysis. There are six groups of indicators, which are: indicators of liquidity, indebtedness, activity, economy, profitability and investment. Based on two companies Kraš d.d. and Koestlin d.d. were made horizontal and vertical analysis,

balance sheet and profit and loss statement analysis in the period between 2016 to 2018 and analysis of four groups of indicators for 2018 for both companies.

(47 pages / 2 figures / 19 tables / 11 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic of Šibenik

Keywords: financial statements, analysis of financial statements, horizontal analysis, vertical analysis, indicator analysis

Supervisor: Anita Grubišić, mag.oec.,v.pred.

Paper accepted:

1. UVOD

Tema završnog rada je Komparativna analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Kraš d.d. i Koestlin d.d.

Zadatak ovog rada je napraviti analizu dva konditorska poduzeća na temelju financijskih izvještaja, odnosno napraviti horizontalnu i vertikalnu analizu bilance i računa dobiti i gubitka, te analizu putem pokazatelja poduzeća Kraš d.d. i Koestlin d.d.

Cilj je proširiti spoznaje i saznanja o temeljnim financijskim izvještajima, vrstama financijskih izvještaja, te značenju i postupku analize financijskih izvještaja i na temelju njih analizirati i napraviti komparativnu analizu na primjeru dvaju konditorskih poduzeća.

U prvom dijelu rada govori se o temeljnim financijskim izvještajima, objašnjava se što su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjeni glavnice i bilješke uz financijske izvještaje. Također se definira pojam i značenje analize financijskih izvještaja, te se definira značenje horizontalne i vertikalne analize, kao i skupina pokazatelja.

Drugi dio obuhvaća postupak izrade horizontalne i vertikalne analize, te analize pomoću pokazatelja na temelju bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. i Koestlin d.d te njihovo pojašnjenje.

Treći dio rada je baziran na komparativnoj analizi poslovanja spomenutih poduzeća na temelju gore navedenih izračuna.

Tijekom pisanja ovog rada korištene su metode analize i sinteze kako bi se upoznali sa poslovanjem poduzeća Kraš d.d i Koestlin d.d., te kako bi se analizirali podaci unutar financijskih izvještaja. Također se koriste dvije najopćenitije metode zaključivanja, metode indukcije i dedukcije kako bi se dobili odgovori na postavljene hipoteze, te da bi iste potvrdili ili odbacili temeljem istraživanja. Isto tako se koristila i metoda komparacije u kojoj se traže sličnosti ili razlike između dviju ili više pojava, činjenica, predmeta ili usporedba.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Financijski izvještaji su poslovni dokumenti kojima poduzeće daje informacije o rezultatima svojih transakcija osobama i organizacijama izvan poduzeća i korisnicima unutar poduzeća. Financijskih izvještaji predstavljaju glavni izvor informacija o poslovnim rezultatima poduzeća. Informacije koje sadrže financijski izvještaji su informacije o prošlim poslovnim aktivnostima i njihovim rezultatima.

U Republici Hrvatskoj primjenjuju se Međunarodni računovodstveni standardi, koji se objavljuju u „Narodnim novinama“. Hrvatski odbor za računovodstvo i računovodstvene standarde prati i objašnjava primjenu Međunarodnih standarda.

Temeljni financijski izvještaji u Hrvatskoj prema ZOR-u su:

1. Bilanca
2. Račun dobiti i gubitka
3. Izvještaj o novčanom toku
4. Izvještaj o promjeni glavnice
5. Bilješke uz financijske izvještaje¹

Riječ financijski u financijskim izvještajima označava događaje koji se mogu mjeriti novčanim iznosima. Ti izvještaji su povijesni što znači da prikazuju događaje koji su se dogodili, dok nas zanimaju i procjene onoga što će se dogoditi.

Poslovne knjige i financijski izvještaji sastavljaju se na hrvatskom jeziku i u hrvatskoj valutnoj jedinici.²

Financijski izvještaji proizvod su računovodstva, a namijenjeni su unutarnjim i vanjskim korisnicima. Među korisnicima financijskih izvještaja nalaze se sadašnji i potencijalni ulagači, zaposlenici, dobavljači, ostali vjerovnici, kupci, vlade i njihove agencije, te javnost. Oni se koriste financijskim izvještajima kako bi zadovoljili svoje različite potrebe za informacijama. Osnovni zadatak računovodstva jest prikupljanje i obrada podataka financijske prirode te prezentiranje dobivenih informacija zainteresiranim korisnicima. Cilj financijskih izvještaja je

¹ NN 78/2015, Zakon o računovodstvu, Financijski izvještaji, članak 19.

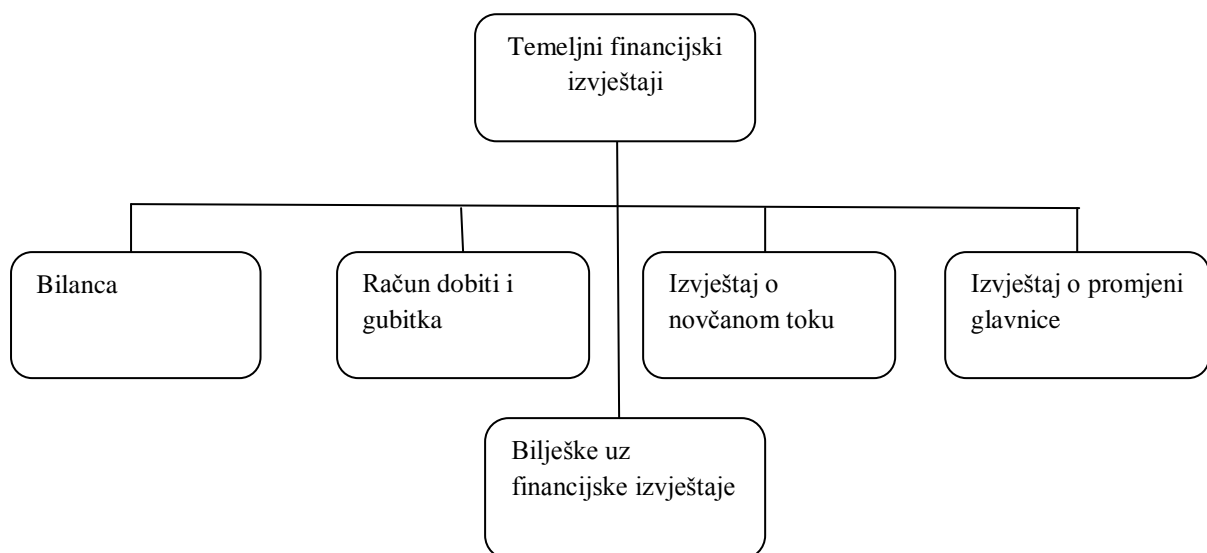
² Gulin D., Spajić F., Spremić I., Tadijančević S., Vašiček, V., Žager K., Žager L., Računovodstvo, II. izdanje, PRiF, Zagreb, 2006., str. 28

informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća kao i o uspješnosti poslovanja.

Prema zakonu, mali poduzetnici nisu obavezni sastavljati izvještaj o novčanom toku, te izvještaj o promjeni glavnice, a sastavljaju i skraćene financijske izvještaje. Veliki poduzetnici dužni su sastaviti i godišnje izvještaje. Veliki i srednje veliki poduzetnici koji su organizirani kao dionička društva obvezni su jednom godišnje javno objaviti financijske izvještaje (u obliku propisanom za male poduzetnike) i mišljenje revizora.³

2.1. Vrste financijskih izvještaja

Slika 1. Temeljni financijski izvještaji

Izvor: obrada autora prema Belak V., Vudrić N., *Osnove suvremenog računovodstva, Temeljni financijski izvještaji*

³ Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M., *Financijski menadžment IX. dopunjeno i izmijenjeno izdanje*, PRiF, Zagreb, 2015., str. 424

2.1.1. Bilanca

Bilanca (Izveštaj o financijskom položaju) je sustavni pregled imovine, kapitala i obveza gospodarskog subjekta na određeni datum, najčešće na datum završetka fiskalne godine.⁴ Bilanca je prikaz stanja imovine i obveza poduzeća određeni dan. Prva bilanca se izrađuje prilikom osnivanja poduzeća i ona se naziva početnom bilancom. U njoj se vidi koliki je osnivački kapital i kojom je vrstom imovine uplaćen.

Tablica 1. Prikaz skraćene bilance

AKTIVA	PASIVA
A. Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital	A. Kapital i rezerve
B. Dugotrajna imovina	<i>I. Upisani kapital</i>
<i>I. Nematerijalna imovina</i>	<i>II. Premija na emitirane dionice</i>
<i>II. Materijalna imovina</i>	<i>III. Revalorizacijska rezerva</i>
<i>III. Financijska imovina</i>	<i>IV. Rezerve</i>
<i>IV. Potraživanja</i>	<i>V. Zadržani dobitak ili preneseni gubitak</i>
C. Kratkotrajna imovina	<i>VI. Dobitak ili gubitak tekuće godine</i>
<i>I. Zalihe</i>	B. Dugoročna rezerviranja
<i>II. Potraživanja</i>	C. Dugoročne obveze
<i>III. Financijska imovina</i>	D. Kratkoročne obveze
<i>IV. Novac u banci i blagajni</i>	E. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja
D. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	F. Ukupno pasiva
E. Gubitak iznad visine kapitala	G. Izvanbilančni zapisi
F. Ukupno aktiva	
G. Izvanbilančni zapisi	

Izvor: Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M., *Financijski menadžment, Skraćena bilanca*

⁴ Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M., *Financijski menadžment*, IX. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, PRIF, Zagreb, 2015., str. 425

Bilanca poduzeća se sastoji od dviju strana koje uvijek moraju biti u ravnoteži. Na lijevoj strani je aktiva, a na desnoj pasiva. Aktiva predstavlja sve oblike imovne poduzeća, dok se u pasivi nalaze svi izvori imovine koja se nalazi u aktivi. U Hrvatskoj je propisana shema po kojoj se razvrstavaju aktiva i pasiva. Aktiva je razvrstana prema načelu rastuće likvidnosti, a pasiva prema načelu opadajuće ročnosti.⁵

Imovina tvrtke je prikazana kao kratkotrajna imovina (bruto radni kapital, kratkotrajna imovina), te kao dugoročna, stalna imovina (tablica 1.).

Kratkotrajna imovina je ona imovina za koju se očekuje da će se pretvoriti u novčani oblik u vremenu kraćem od jedne godine. Ona stalno mijenja oblik od novca za nabavku sirovina za proizvodnju, zatim od sirovina za proizvodnju u poluproizvode ili proizvode. Oni se, dalje, prodajom pretvaraju u potraživanja, a potraživanja se transformiraju u novac. To je proces koji se stalno ponavlja.

Dugotrajna imovina predstavlja onu imovinu koja se pretvara u novčani oblik u razdoblju duljem od godine dana. Nabavljena je da bi služila u proizvodnom procesu tvrtke kroz duže razdoblje. Ona se u pravilu postupno amortizira i zadržava svoj pojavni oblik tijekom čitavog korisnog vijeka uporabe. Dugotrajna imovina je onaj dio imovine koji ima materijalni, fizički oblik. To su prirodna bogatstva (zemljišta, šume), zgrade, oprema, postrojenja, transportna sredstva, namještaj, krupni alat i sl.⁶

Kapital je vlastiti izvor financiranja imovine i izračunava se kao ostatak imovine poduzetnika nakon odbitka svih njegovih obveza. Kapital se sastoji od upisanog kapitala, kapitalnih rezervi, revalorizacijskih rezervi, rezervi iz dobiti, zadržane dobiti ili prenesenog gubitka, te dobiti ili gubitka tekuće godine.

Obveza je sadašnja obveza poduzetnika proizašla iz prošlih događaja i za čije se podmirenje očekuje odljev resursa. Obveze se, prema rokovima dospjeća dijele na dugoročne i kratkoročne. Dugoročne obveze su uglavnom obveze prema kreditnim institucijama i dospijevaju na naplatu u roku koji je duži od jedne godine. Kratkoročne su sve one obveze koje poduzetnik mora podmiriti u roku kraćem od godine dana. U ove se obveze ubrajaju

⁵ [file:///C:/Bolfek Stanic Tokic Struktura bilance kao pokazatelj loseg poslovanja.pdf](file:///C:/Bolfek%20Stanic%20Tokic%20Struktura%20bilance%20kao%20pokazatelj%20loseg%20poslovanja.pdf)

⁶ Žager K., Mamić Sačec I., Sever S., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, II. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 54

obveze prema dobavljačima, obveze prema zaposlenima, obveze za poreze i doprinose, obveze za kratkoročne pozajmice i druge kratkoročne obveze.⁷

2.1.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je prikaz prihoda, rashoda i financijskog rezultata u određenom vremenskom razdoblju. Pokazuje profitabilnost poslovanja tvrtke tijekom nekog vremenskog razdoblja. Uspješnost poslovanja obično se definira kao sposobnost ostvarivanja određenih ciljeva. Ciljevi poslovanja mogu biti različiti, a to znači da i uspješnost poslovanja ovisi o postavljenim kriterijima i definiranim ciljevima. Najčešći cilj koji se ističe je profitabilnost poslovanja. Za razliku od bilance koja prikazuje financijski položaj u određenom vremenskom trenutku, račun dobiti i gubitka prikazuje aktivnosti poduzeća u određenom razdoblju. Osnovni elementi tog izvještaja jesu prihodi, rashodi i njihova razlika dobit ili gubitak. Prema tome, račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenu te kolika je ostvarena dobit (gubitak).⁸

Tablica 2. Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka

RAČUN DOBITI I GUBITKA
PRIHODI (poslovni, financijski, izvanredni)
RASHODI (poslovni, financijski, izvanredni)
= DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA - POREZ NA DOBIT = DOBIT NAKON OPOREZIVANJA

Izvor: obrada autora prema Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M., Financijski menadžment, Račun dobiti i gubitka

⁷ [file:///C:/Bolfek Stanic Tokic Struktura bilance kao pokazatelj loseg poslovanja.pdf](file:///C:/Bolfek%20Stanic%20Tokic%20Struktura%20bilance%20kao%20pokazatelj%20loseg%20poslovanja.pdf)

⁸ Žager K., Mamić Sačar I., Sever S., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, II. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 67

Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza, i to onog dijela koji će poslije utjecati na promjenu u visini (povećanju) kapitala. Najčešći prihodi vezani su uz realizaciju poslovnih učinaka, tj. proizvoda i usluga.

Rashodi čine negativnu komponentu financijskog rezultata. Nastaju kao posljedica trošenja, odnosno smanjenja imovine ili povećanja obveza. Nasuprot prihoda, oni utječu na smanjenje glavnice ili kapitala poduzeća.⁹

2.1.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku jedan je od temeljnih financijskih izvještaja koji pokazuje obujam i strukturu priljeva i odljeva novca i novčanih ekvivalenata u obračunskom razdoblju, dakle pokazuje izvore pribavljanja kao i načine upotrebe novca. Taj izvještaj su dužna sastaviti sva poduzeća osim onih koja po kriterijima Zakona o računovodstvu ulaze u skupinu malih poduzetnika.¹⁰

Izvještaj o novčanom toku pruža podatke o primicima i izdacima novca kao i njihovoj razlici, to jest čistom novčanom toku. Iz tog proizlazi da su osnovni elementi tog izvještaja primici i izdaci novca. Svi novčani tijekovi se klasificiraju i iskazuju u okviru tri skupine aktivnosti: poslovnih, investicijskih i financijskih.

Poslovne aktivnosti su one aktivnosti koje su usmjerene na proizvodnju i prodaju proizvoda i roba, te pružanje usluga. Poslovne aktivnosti uključuju sljedeće novčane tijekove: primitke od prodaje robe i pružanja usluga, naknade, provizije i druge prihode, izdatke za plaćanja dobavljačima za isporučenu robu i usluge, izdatke za plaće radnicima i druge troškove, izdatke za plaćanje poreza na dobit, primitke od povrata više plaćenog iznosa, te druge izdatke i primitke po ugovorima iz poslovne i trgovačke djelatnosti.

Financijske aktivnosti obuhvaćaju primitke i izdatke temeljem primljenih dugoročnih i kratkoročnih kredita, te primitke od emisije vlasničkih vrijednosnih papira (povećanja kapitala).

⁹ Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, II. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 70-71

¹⁰ NN 78/2015, Zakon o računovodstvu, Financijski izvještaji, članak 19.

Investicijske aktivnosti su stjecanje i otuđivanje (prodaja) dugotrajne imovine i drugih ulaganja, kao što su ulaganja u vrijednosne papire, odobravanje zajmova, te naplata glavnice danih zajmova.¹¹

2.1.4. Izvještaj o promjeni glavnice

Izvještaj o promjenama glavnice čini sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja. Treba pokazati promjene koje su se na glavnici (kapitalu) dogodile između dva obračunska razdoblja. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice povezan je s bilancom i računom dobiti i gubitka.¹²

2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje predstavljaju detaljniju dopunu i razradu podataka iz bilance, računa dobiti i gubitka i izvještaja o novčanom toku. Sadrže informacije koje dodatno pojašnjavaju vrijednost i prirodu nekih pozicija u ostalim izvještajima. Bilješke se svode na dvije osnovne grupe bilješki: one koje objašnjavaju računovodstvene politike koje su primijenjene u izradi izvještaja, te ostale podatke koji su važni za razumijevanje izvještaja.

Ostali podaci koji bi se trebali iznijeti u bilješkama uključuju podatke o dugoročnim zajmovima, uvjete leasinga, planove emisije dionica i dr. O podacima koji će biti prezentirani u bilješkama, a time i o potpunosti bilješki, njihovoj točnosti i razumljivosti odlučuje direktor.¹³

¹¹ Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, II. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 83

¹² Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M., Financijski menadžment IX. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, PRiF, Zagreb, 2015., str. 434

¹³ Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M., Financijski menadžment IX. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, PRiF, Zagreb, 2015., str. 434

2.2. Pojam i značenje analize financijskih izvještaja

Za siguran rast i uspješan razvitak poduzeća neophodno je razumijevanje poslovanja i postizanja zadovoljavajućih poslovnih rezultata. S druge strane, ostvarenje tih ciljeva pretpostavlja kvalitetnu informacijsku podlogu. U tom smislu nezaobilazni izvori informacija su financijski izvještaji. Moraju biti pouzdani, razumljivi, usporedivi i sastavljeni u skladu sa računovodstvenim standardima i načelima da bi udovoljili svojoj svrsi.

Da bi se osigurali uvjeti koji omogućavaju razvoj poduzeća i njegov opstanak na tržištu, pretpostavlja se upravljanje poslovanjem i razvojem. U tom kontekstu uočava se značenje analize poslovanja pomoću potrebnih informacija. Analiza financijskih izvještaja je prvenstveno orijentirana na vrijednosne ili novčane podatke i informacije. Ona teži i ka pogledu u budućnost i naglašavanju onih aspekata poslovanja koji su kritični za opstanak poduzeća, a to su sigurnosti i uspješnost.

Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.¹⁴

Važnost analize financijskih izvještaja prvenstveno se razmatra s aspekta upravljanja poslovanjem i razvojem poduzeća. Za dobro upravljanje jako je važno planiranje. Zadatak analize financijskih izvještaja je taj da prepozna dobre osobine poduzeća da bi se te prednosti mogle iskoristiti, ali i da prepozna slabosti poduzeća kako bi se mogle poduzeti određene mjere i akcije. Da bi se osigurala financijska stabilnost poduzeća financijski menadžer mora planirati svoje buduće financijske uvjete, a njegovo planiranje mora započeti analizom financijskih izvještaja.¹⁵

Financijska analiza obuhvaća analizu bilance i računa dobiti i gubitka. Analiza financijskih izvještaja provodi se različitim instrumentima i postupcima, a to su uglavnom raščlanjivanje i uspoređivanje dobivenih podataka.

Analiza financijskih izvještaja nije jedina analiza koja će nam osigurati informacije za kvalitetno donošenje poslovnih odluka. Naime ona će nam osigurati financijske informacije

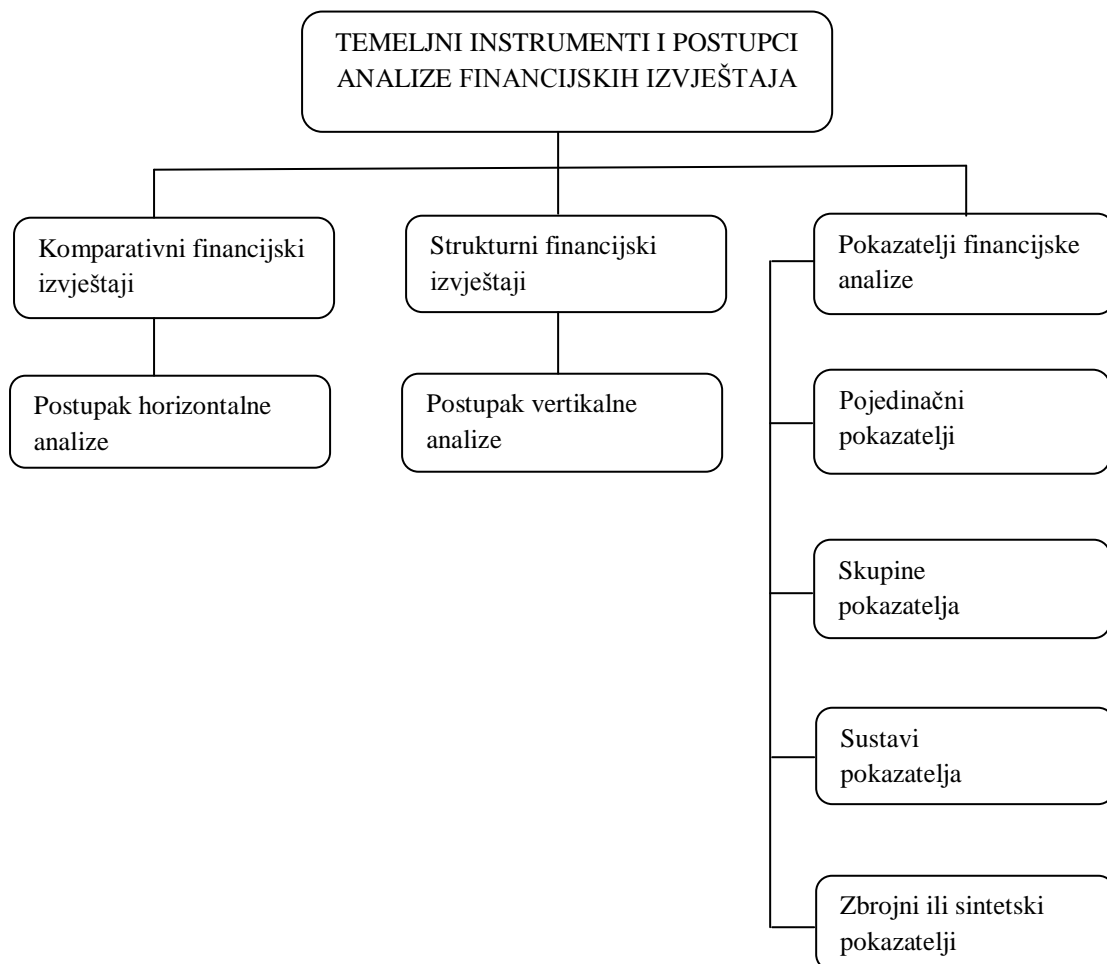
¹⁴Habek, Mladen i ostali, Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, PRiF, Zagreb, 2004., str. 25

¹⁵Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, II. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 224

za donošenje odluka, ali te informacije nisu sveobuhvatne za cjelovitu analizu poslovanja poduzeća. Analizu osim visokog menadžmenta koriste i drugi korisnici, osobito kreditori, vlasnici, menadžeri, revizori te ostale interesne skupine. Svakog od navedenih korisnika zanimaju specifične informacije. Tako npr. kreditora zanimaju informacije o likvidnosti i zaduženosti poduzeća, vlasnika zanimaju dugoročna profitabilnost i sigurnost poslovanja itd.

Instrumente i postupke analize financijskih izvještaja možemo podijeliti na usporedive financijske izvještaje, strukturne financijske izvještaje i pokazatelje financijske analize. Usporedivi financijski izvještaji koriste se prilikom horizontalne analize, strukturni izvještaji za vertikalnu analizu, dok pokazatelji financijske analize koriste se kao pojedinačni pokazatelji, skupine pokazatelja, sustavi pokazatelja i zbrojni pokazatelji.

Slika 2. Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja

Izvor: Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., *Analiza financijskih izvještaja, Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja*

2.2.1. Horizontalna i vertikalna analiza

Analize financijskih izvještaja najčešće se prave kao usporedba brožanih pokazatelja iz izvještaja dobivenih na kraju poslovne godine. Time se omogućava usporedba tijekom određenog razdoblja. Takva analiza pokazuje promjene na pojedinim stavkama i naziva se *horizontalnom analizom*.

Predmet horizontalne analize jesu bilančne pozicije i pozicije iz računa dobiti i gubitka. Rezultat dobiven analizom dvaju razdoblja može pružiti sliku o pozitivnim kretanjima, ali ako ga se razmotri kroz duže razdoblje, mogao bi uputiti na zaključak da rezultat dobiven analizom upućuje na moguće probleme.

Za izračunavanje promjena u pozicijama financijskih izvještaja i njihovo uspoređivanje može se uzeti neka godina kao bazna, a ostale se onda uspoređuju s njom. Osim toga mogu se praviti usporedbe svake godine u odnosu na prethodnu. Kroz horizontalnu analizu može se pojaviti problem ako se dogode neke značajnije promjene u politici bilanciranja, promjene obračunskih sustava kod izrade financijskih izvještaja ili inflacija. Tada se prvo moraju uskladiti bitne stavke da bi ova analiza uopće imala smisla.¹⁶

Horizontalna analiza koristi se za praćenje tendencije promjena pojedinih pozicija financijskih izvještaja. Temeljem tih promjena prati se uspješnost i sigurnost poslovanja poduzeća. Za horizontalnu analizu koriste se razne tablice temeljene najčešće na baznom indeksu. Kako bi uočili tendencije kretanja promjena kao podlogu za analizu potrebo je uzeti duže vremensko razdoblje, minimalno 4 do 5 godina. U navedenoj analizi pozicija u baznoj godini označava se indeksom 100, a pozicije u ostalim godinama uspoređuju se sa baznom godinom i dodjeljuje im se određeni indeks.¹⁷

Vertikalna analiza služi za uspoređivanje podatka (pozicija) financijskih izvještaja u jednoj godini. Kod ove analize pozicije bilance aktive i pasive izjednačavaju se sa 100 te se promatra struktura njihovih pozicija koje se izražavaju u postotku. Isto tako u analizi računa dobiti i gubitka ukupne prihode izjednačavamo sa 100, a ostalim pozicijama dodjeljujemo koeficijente ovisno u kojem postotku sudjeluju u ukupnom prihodu. Strukturni financijski

¹⁶ [file:///C:/Users/Pages from EkonomskiVjesnik 12 1 web 10%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Pages from EkonomskiVjesnik 12 1 web 10%20(1).pdf), Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke

¹⁷ <http://www.omega-software.hr/UserDocImages/Clanci/Financije%20-%20Analiza%20FI.pdf>, Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja

izvještaji vrlo su korisni kod uspoređivanja s konkurentima te za uspoređivanje podataka jednog poduzeća u uvjetima inflacije.¹⁸

2.2.2. Analiza putem pokazatelja

Analiza putem pokazatelja jedna je od najčešće korištenih analiza financijskih izvještaja. Ona predstavlja prvu fazu financijske analize, pokazuje povezanost između računa u financijskim izvještajima te omogućuje vrednovanje financijskog stanja i poslovanja tvrtke.¹⁹

Da bi smo dobili financijske pokazatelje, trebamo jednu ekonomsku veličinu staviti u odnos s drugom ekonomskom veličinom. Pritom moramo u odnos stavljati veličine koje su se dobile na određeni dan ili su rezultat poslovanja u određenom razdoblju. Dobiveni rezultati se koriste da bi se na temelju njih mogli praviti planovi i donositi odluke o budućem poslovanju. Koji će se pokazatelj koristiti ovisi o korisniku.

Najčešće korišteni financijski pokazatelji su:

1. Pokazatelji likvidnosti – mjere sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze
2. Pokazatelji zaduženosti – mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora sredstava
3. Pokazatelji aktivnosti – mjere koliko efikasno poduzeće koristi svoje resurse
4. Pokazatelji ekonomičnosti – mjere odnos prihoda i rashoda, odnosno pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda
5. Pokazatelji profitabilnosti – mjere povrat uloženog kapitala
6. Pokazatelji investiranja – mjere uspješnost ulaganja u dionice²⁰

Za sigurnost poslovanja najvažniji su pokazatelji likvidnosti i zaduženosti. Međutim svaki pokazatelj ima svoje značenje, koje će doći do izražaja kada ga se usporedi s određenom standardnom veličinom.

¹⁸<http://www.omega-software.hr/UserDocsImages/Clanci/Financije%20-%20Analiza%20FI.pdf>, Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja

¹⁹ Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M., Financijski menadžment IX. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, PRiF, Zagreb, 2015., str. 441

²⁰ Habek, Mladen i ostali, Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, PRiF, Zagreb, 2004., str. 27

2.2.2.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je sposobnost pretvaranja nenovčanih dijelova sredstava u novčani ili likvidni oblik.

Pokazatelji likvidnosti pokazuju stupanj sposobnosti poduzeća da podmiri svoje dospjele obveze. Koriste se za procjenu sposobnosti tvrtke da li udovoljava kratkoročnim obvezama svojom kratkotrajnom imovinom. Najčešći pokazatelji likvidnosti su koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent financijske stabilnosti. Postupak izračunavanja ovih pokazatelja prikazan je u tablici 3.

Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent trenutne likvidnosti	Novac	Kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Novac + potraživanja	Kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina	Kapital + dugoročne obveze

Izvor: Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., *Analiza financijskih izvještaja, Pokazatelji*

2.2.2.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti objašnjavaju financijsku strukturu bilance i time mjere dugoročni rizik izvora imovine. Najčešći pokazatelji zaduženosti poduzeća su koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja, koeficijent financiranja, pokriće troškova kamata, faktor zaduženosti, stupanj pokrića I i stupanj pokrića II.

Koeficijent zaduženosti, vlastitog financiranja i financiranja govore koliko imovine financiramo iz vlastitih izvora a koliko iz tuđih izvora. Postupak izračunavanja pokazatelja zaduženosti prikazan je u tablici 4.

Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze	Ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	Glavnica	Ukupna imovina
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze	Glavnica
Pokriće troškova kamata	Dobit prije poreza i kamata	Kamate
Faktor zaduženosti	Ukupne obveze	Zadržana dobit + amortizacija
Stupanj pokrića I	Glavnica	Dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	Glavnica + dugoročne obveze	Dugotrajna imovina

Izvor: Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., *Analiza financijskih izvještaja, Pokazatelji*

2.2.2.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti mjere efikasnost s kojom poduzeće koristi vlastite resurse te kojom brzinom imovina cirkulira u poslovnom procesu. Zato se pokazatelji aktivnosti često nazivaju odnosi efikasnosti, odnosi obrtaja ili koeficijent obrtaja, koji se računaju iz odnosa prihoda i prosječnih stanja imovine. Ako je poznat koeficijent obrtaja, tada je moguće izračunati i prosječne dane vezivanja sredstava, tj. prosječno trajanje obrtaja. Najčešći pokazatelji aktivnosti su koeficijent obrtaja ukupne imovine, koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine, koeficijent obrtaja potraživanja i trajanje naplate potraživanja u danima. Navedeni pokazatelji su prikazani u tablici 5.

Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Ukupni приход	Ukupna imovina
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	Ukupni приход	Kratkotrajna imovina
Koeficijent obrtaja potraživanja	Prihodi od prodaje	Potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima	Broj dana u godini (365)	Koeficijent obrtaja potraživanja

Izvor: Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., *Analiza financijskih izvještaja, Pokazatelji*

2.2.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti pokazuju stupanj ekonomskog učinka poslovanja. Utvrđuju se kroz odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Iz toga proizlazi da se ovi pokazatelji računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Pokazatelji ekonomičnosti su ekonomičnost ukupnog poslovanja, ekonomičnost poslovanja (prodaje), ekonomičnost financiranja, ekonomičnost izvanrednih aktivnosti. Pokazatelji su prikazani u tablici 6.

Tablica 6. Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	Prihodi od prodaje	Rashodi prodaje
Ekonomičnost financiranja	Financijskih prihodi	Financijski rashodi
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	Izvanredni prihodi	Izvanredni rashodi

Izvor: Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., *Analiza financijskih izvještaja, Pokazatelji*

2.2.2.5. Pokazatelji profitabilnosti

Analiza profitabilnosti poslovanja poduzeća svrstava se u najvažnije dijelove financijske analize. Pokazatelji profitabilnosti mjere sposobnost poduzeća da ostvari određenu razinu dobiti u odnosu prema prihodima, imovini ili kapitalu.

Pokazatelji profitabilnosti pokazuju stupanj uspješnosti poslovanja. Oni govore o tome koliki je ostvaren povrat u odnosu na uložena sredstva. Pokazatelji profitabilnosti su bruto marža profita, neto marža profita, bruto rentabilnost imovine, neto rentabilnost imovine, rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice). Postupak izračunavanja ovih pokazatelja prikazan je u tablici 7.

Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Bruto marža profita	Dobit prije poreza + kamate	Ukupni prihod
Neto marža profita	Neto dobit + kamate	Ukupni prihod
Bruto rentabilnost imovine - ROA	Dobit prije poreza + kamate	Ukupna imovina
Neto rentabilnost imovine	Neto dobit + kamate	Ukupna imovina
Profitabilnost vlastitog kapitala / stopa povrata kapitala – ROE	Neto dobit	Vlastiti kapital (glavnica)

Izvor: Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., *Analiza financijskih izvještaja, Pokazatelji*

2.2.2.6. Pokazatelji investiranja

S pomoću pokazatelja investiranja mjeri se uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Osim podataka iz financijskih izvještaja, za izračunavanje ovih pokazatelja potrebni su podaci o dionicama, posebice o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti. Pokazatelji investiranja su dobit po dionici, dividenda po dionici, odnos isplate dividendi, odnos cijene i dobiti po dionici, ukupna rentabilnost dionice, dividenda rentabilnosti dionice.²¹ Postupak izračunavanja pokazatelja investiranja prikazan je u tablici 8.

Tablica 8. Pokazatelji investiranja

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Dobit po dionici	Neto dobit	Broj dionica
Dividenda po dionici	Dio neto dobiti za dividende	Broj dionica
Odnos isplate dividendi	Dividenda po dionici	Dobit po dionici
Odnos cijene i dobiti po dionici	Tržišna cijena dionice	Dobit po dionici
Ukupna rentabilnost dionice	Dobit po dionici	Tržišna cijena dionice
Dividenda rentabilnosti dionice	Dividenda po dionici	Tržišna cijena dionice

Izvor: Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., *Analiza financijskih izvještaja, Pokazatelji*

²¹ Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., *Analiza financijskih izvještaja, II. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 248-254*

3. KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. I KOESTLIN D.D.

U praktičnom dijelu rada provodi se analiza financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. i poduzeća Koestlin d.d. putem horizontalne i vertikalne analize bilance te računa dobiti i gubitka spomenutih poduzeća u razdoblju 2016. – 2018. godine. Isto tako, bit će obrađena i analiza financijskih pokazatelja za oba poduzeća koristeći podatke samo iz 2018. godine.

3.1. Analiza financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d.

Već više od 100 godina mnogobrojni pojedinci, a i čitave generacije, doprinose izrastanju Kraša u modernu konditorsku kompaniju.

KRAŠEVA "slatka" povijest počinje 1911. godine kada je tvornica UNION u Zagrebu započela s radom kao prvi industrijski proizvođač čokolade u jugoistočnoj Europi. Već od samog početka, slastice proizvedene u ovoj tvornici primaju najveće priznanje – UNION postaje carski i kraljevski dobavljač bečkog dvora.

Godine 1923. u Zagrebu, na Savskoj cesti, tvrtka BIZJAK započinje proizvodnju dvopeka, keksa i vafla. Zahvaljujući umješnosti svog vlasnika, tvrtka je ubrzo postala poznata po domaćim keksima na tržištu šire regije.

Do 1950. godine dolazi do ujedinjenja UNIONA, BIZJAKA i ostalih manjih proizvođača konditorskih proizvoda. Te godine tvrtka dobiva ime JOSIP KRAŠ po antifašističkom borcu i istaknutom rukovodiocu tadašnjeg sindikalnog pokreta. Od trenutka ujedinjenja kompanija počinje svoj razvoj kao proizvođač sve tri grupe konditorskih proizvoda: kakao proizvoda, keksa i vafla, te bombonskih proizvoda.

Nove generacije Kraševih stručnjaka na temeljima originalnih konditorskih receptura primjenjuju nova znanja u izradi slastice, zahvaljujući kojima se povećava ponuda asortimana i dalje zadržava vodeća pozicija na prostoru regije.

Društveno poduzeće se 1992. godine transformira u dioničko društvo Kraš. Od tada pa do danas Kraš se razvija kao suvremeno organizirana i tržišno orijentirana kompanija čiji su proizvodi prisutni i priznati na svjetskim tržištima.

Dugogodišnja usmjerenost ka proizvodnji originalnih, visokokvalitetnih proizvoda i ispunjavanju želja i potreba potrošača osigurale su Krašu vodeću poziciju konditorskih proizvođača u regiji. O Krašu najbolje govore njegovi brandovi poput Bajadere, Griotte deserta, Dorina čokolade, Životinjskog carstva, Domaćice, Napolitanki, Kiki i Bronhi bombona te ostali proizvodi dobro poznati brojnim potrošačima.

Godišnja proizvodnja premašuje količinu od 33.000 tona konditorskih proizvoda, od kojih se skoro polovina uspješno izvozi na sva svjetska tržišta. Razvojni planovi usmjereni su prema snažnoj izvoznoj orijentaciji, uz naglasak na jačanju vodeće pozicije na tržištima regije, na kojima Kraš već posluje putem vlastitih komercijalnih podružnica. Kraš je vlasnik i dviju tvornica, MIRE – najveće tvornike keksa i vafla u Prijedoru i KAROLINE – tvornice za proizvodnju keksa, vafla i slastica u Osijeku. Visoka očekivanja pri ostvarenju postavljenog cilja temelje se na bogatom iskustvu i visoko motiviranim ljudskim potencijalima, kreativno usmjerenim na razvoj kompanije. Poslovanje razvijaju uz primjenu etičkih načela i odgovornog odnosa prema sredinama u kojim posluju.

MISIJA – Stvaramo originalne brandove visoke kvalitete koji svojim okusom povezuju generacije potrošača. Naša najveća vrijednost su naši zaposlenici i bogato iskustvo stoljetne tradicije. Svoje poslovanje razvijamo kroz samostalni razvoj kompanije i transparentan odnos s poslovnim partnerima i zajednicama s kojim poslujemo.

VIZIJA – Kraš d.d. će u srednjoročnom razdoblju zadržati vodeću poziciju na tržištu regije jačanjem svojih brandova kroz razvoj i rast kompanije, strateške saveze i akvizicije, te učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima u cilju osiguranja pretežno radničkog vlasništva.

Kraš – okus koji spaja generacije

TVRKA: Kraš prehrambena industrija d.d.

SJEDIŠTE: Ravnice 48, Zagreb, upisano u registar Trgovačkog suda u Zagrebu

MSB 080005858

ŽIRO RAČUN: 2340009-1100010694 Privredna banka Zagreb

IBAN: HR0523400091100010694 kod PBZ, d.d. Zagreb

Temeljni kapital u iznosu od 549.448.400,00 kn uplaćen je u cijelosti i podijeljen na 1.373.621 dionicu na ime u nominalnoj vrijednosti 400,00 kn.

MATIČNI BROJ: 3269043

OIB: 94989605030

ČLANOVI UPRAVE: Predsjednik uprave – Damir Bulić

Član uprave – Dinko Klepo

Član uprave – Alen Varenina

Predsjednik Nazdornog odbora – prof. dr. sc. Zoran Parać

Proizvodi poduzeća Kraš d.d.:

1. Čokolade – Kraševi kakao proizvodi temelj su Kraševe tradicije i kvalitete jer je Kraš prvi proizvođač čokolade na području jugoistočne Europe. Od pažljivog odabira najboljih zrna kakaovca do konačne proizvodnje mnogobrojnih čokolada i čokoladnih deserta, Kraševe vrhunske čokolade kreirane su za prave poznavatelje slastica. Tu spadaju Dorina, Čoksa, Životinjsko carstvo te Bananko
2. Bombonijere – uz početak proizvodnje čokolada vezana je i izrada najfinijih deserta i nougat proizvoda. Najpoznatije su Bajadera i Griotte, zatim slijede Kraš 1911, Fontana, Dorina praline, Dorina dražeje, Novela, Harmony, Fantazija, Pozdrav iz Hrvatske
3. Keksi, vafli i čajna peciva – sami ili prevučeni preliveanom čokoladom, punjeni finom kremom ili s dodatkom komadića čokolade, izrađeni su od najboljih prirodnih sastojaka prema tradicionalnim receptima domaće kuhinje. To su: Domaćica, Petit Beurre, Napolitanke, Harmonija, Tortica, Batons, Jaffa
4. Bomboni – Kraševi bombonski brandovi poznati su i omiljeni već generacijama. Tu spadaju: Kiki, Kiki Gumioza, Bronhi, 505 s crtom, Mentol i Pepermint
5. Slani program – Vic slani program
6. Program bez šećera – niskokalorični proizvodi, koji u sastavu umjesto šećera imaju zamjenska sladila, ali i dalje svojim okusom ostavljaju dojam najfinijih slastica

7. Dječji program – Kraš Express, Životinjsko carstvo, Bananko, Čoksa, Kiki, Kiki Gumioza
8. Kulinarski program – Kraš nudi proizvode za domaćinstvo, a to su posebno pripremljene čokolade i ukrasi za torte i kolače²²

3.1.1. Postupak horizontalne i vertikalne analize bilance i računa dobiti i gubitka

U tablicama 9., 10., 11. i 12. prikazane su horizontalna i vertikalna analiza bilance te računa dobiti i gubitka dioničkog društva Kraš koji su preuzeti sa Zagrebačke burze.²³

Horizontalna analiza – ovdje se radi o komparativnim financijskim izvještajima u kojima se uspoređuju podaci za dvije ili više godina (obračunskih razdoblja). U ovom slučaju uspoređene su tri godine, 2016., 2017. i 2018., s tim da je 2016. baza usporedbe. U prve tri kolone tih financijskih izvještaja iskazani su apsolutni iznosi pojedinih pozicija, zatim se u sljedeće dvije kolone iskazuje relativni iznosi, tj. postotci povećanja/smanjenja pojedinih pozicija u 2017. u odnosu na 2016., te 2018. u odnosu na 2016.

Vertikalna analiza – riječ je o strukturnim financijskim izvještajima, u bilanci će se aktiva i pasiva izjednačiti sa 100 što znači da su sve pozicije razmatrane kao postotak u strukturi ukupne aktive, to jest ukupne pasive. U računu dobiti i gubitka ukupni prihodi se izjednačavaju sa 100, što znači da su sve pozicije razmatrane kao postotak u strukturi ukupnih prihoda. Izračunavanjem strukture financijskih izvještaja omogućava se usporedba prethodne i tekuće godine.

²²www.kraš.hr

²³www.zse.hr

Tablica 9. Horizontalna analiza bilance poduzeća Kraš d.d.

Pozicija	2016	2017	2018	HORIZONTALNA ANALIZA	
				2017/2016	2018/2016
AKTIVA					
A) Potraživanja za upisani, a neplaćeni kapital	0	0	0	0,00%	0,00%
B) Dugotrajna imovina	667.781.931	639.011.044	594.910.160	95,69%	89,09%
Nematerijalna imovina	522.460	1.188.124	1.334.906	227,41%	255,50%
Materijalna imovina	576.658.333	535.096.637	508.242.496	92,79%	88,14%
Financijska imovina	87.975.525	100.925.819	83.713.313	114,72%	95,16%
Potraživanja	0	0	0	0,00%	0,00%
Odgođena porezna imovina	2.625.613	1.800.464	1.619.445	68,57%	61,68%
C) Kratkotrajna imovina	537.013.475	558.154.990	618.726.606	103,94%	115,22%
Zalihe	151.558.643	159.559.510	160.586.562	105,28%	105,96%
Potraživanja	310.415.544	298.531.330	289.175.355	96,17%	93,16%
Financijska imovina	20.420.070	15.385.679	59.076.992	75,35%	289,31%
Novac na računu i blagajni	54.619.218	84.678.471	109.887.695	155,03%	201,19%
D) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunani prihodi	5.562.004	2.246.629	1.634.620	40,39%	29,39%
E) UKUPNO AKTIVA	1.210.357.410	1.119.412.663	1.215.271.386	92,49%	100,41%
F) Izvanbilančni zapisi	24.231.259	20.729.045	21.330.971	85,55%	88,03%
PASIVA					
A) Kapital i rezerve	634.695.662	644.058.082	728.098.473	101,48%	114,72%
Upisani kapital	549.448.400	549.448.400	549.448.400	100,00%	100,00%
Kapitalne rezerve	-13.912.987	-15.041.057	-15.509.912	108,11%	111,48%
Rezerve iz dobiti	11.852.555	29.727.556	29.906.069	250,81%	252,32%
Revalorizacijske rezerve	-4.485.924	-2.239.232	-3.636.056	49,92%	81,05%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	44.938.042	32.662.247	47.038.590	72,68%	104,67%
Dobit ili gubitak poslovne godine	24.564.890	30.072.766	49.713.709	122,42%	202,38%
Manjinski interesi	22.290.686	19.263.705	20.551.006	86,42%	92,20%
B) Rezerviranja	0	8.812.844	7.796.915	0,00%	0,00%
C) Dugoročne obveze	186.369.353	174.953.563	106.700.631	93,87%	57,25%
D) Kratkoročne obveze	378.146.890	363.009.099	366.436.342	96,00%	96,90%
E) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	11.145.505	8.579.075	6.239.025	76,97%	55,98%
F) UKUPNO PASIVA	1.210.357.410	1.119.412.663	1.215.271.386	92,49%	100,41%
G) Izvanbilančni zapisi	24.231.259	20.729.045	21.330.971	85,55%	88,03%

Izvor: obrada autora prema bilanci poduzeća Kraš d.d., www.zse.hr

Horizontalna analiza bilance se promatra kroz dva dijela, odnosno analiza aktive i analiza pasive. Ona nam daje informacije o kretanju imovine, kapitala i obveza. Na temelju horizontalne analize bilance poduzeća Kraš d.d. može se zaključiti:

- Dugotrajna imovina se u 2017. u odnosu na 2016. godinu smanjila za -4,31%, te također u 2018. godini dugotrajna imovina bilježi pad od -10,91%
- Kratkotrajna imovina se u 2017. u odnosu na 2016. godinu povećala za 3,94%, a isto tako se u 2018. godini povećala za 15,22%
- Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunani prihodi su se 2017. u odnosu na 2016. godinu smanjili za -59,61%, dok su se 2018. smanjili za čak -70,61%
- Ukupna aktiva (pasiva) se u 2017. u odnosu na 2016. godinu smanjila za -7,51%, a 2018. godine se povećala za 0,41%
- Izvanbilančni zapisi su se u 2017. u odnosu na 2016. godinu smanjili za -14,45%, te su se u 2018. također smanjili za -11,97%
- Kapital i rezerve su se u 2017. u odnosu na 2016. godinu povećali za 1,48%, a također su se povećali u 2018. za 14,72%
- Dugoročne obveze su se u 2017. u odnosu na 2016. godinu smanjile za -6,13%, dok su se u 2018. smanjile za čak -42,75%
- Kratkoročne obveze su se u 2017. u odnosu na 2016. godinu smanjile za -4,00 %, a u 2018. godini su se također smanjile za -3,1%
- Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja se u 2017. u odnosu na 2016. godinu smanjio za -14,45%, a u 2018. se smanjio za -44,02%

Važno je uočiti trend smanjenja dugotrajne i povećanja kratkotrajne imovine. Dugotrajna imovina bilježi pad materijalna imovine i odgođene porezne imovine, te povećanje nematerijalne imovine, dok financijska imovina u prvoj godini analize bilježi porast od 14,72%, a sljedeće godine bilježi pad od -4,84%. Kratkotrajna imovina bilježi pad potraživanja, a porast bilježe zalihe i novac u banci i blagajni, dok financijska imovina varira između pada i rasta kroz promatrano razdoblje.

Pozitivan trend kapitala i rezervi popraćen je padom dugoročnih i kratkoročnih obveza. Isto tako odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja bilježi pad od -14,45% u prvom periodu analize i čak -44,02% u drugom promatranom periodu. U strukturi ove bilance ne postoji nesrazmjer između imovine i izvora imovine, te unutar izvora imovina između vlastitih i tuđih izvora.

Tablica 10. Vertikalna analiza bilance poduzeća Kraš d.d.

Pozicija	VERTIKALNA ANALIZA					
	2016	2017	2018	2016%	2017%	2018%
AKTIVA						
A) Potraživanja za upisani, a neplaćeni kapital	0	0	0			
B) Dugotrajna imovina	667.781.931	639.011.044	594.910.160	55,17%	57,08%	48,95%
Nematerijalna imovina	522.460	1.188.124	1.334.906	0,04%	0,11%	0,11%
Materijalna imovina	576.658.333	535.096.637	508.242.496	47,64%	47,80%	41,82%
Financijska imovina	87.975.525	100.925.819	83.713.313	7,27%	9,02%	6,89%
Potraživanja	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Odgođena porezna imovina	2.625.613	1.800.464	1.619.445	0,22%	0,16%	0,13%
C) Kratkotrajna imovina	537.013.475	558.154.990	618.726.606	44,37%	49,86%	50,91%
Zalihe	151.558.643	159.559.510	160.586.562	12,52%	14,25%	13,21%
Potraživanja	310.415.544	298.531.330	289.175.355	25,65%	26,67%	23,80%
Financijska imovina	20.420.070	15.385.679	59.076.992	1,69%	1,37%	4,86%
Novac na računu i blagajni	54.619.218	84.678.471	109.887.695	4,51%	7,56%	9,04%
D) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunani prihodi	5.562.004	2.246.629	1.634.620	0,46%	0,20%	0,13%
E) UKUPNO AKTIVA	1.210.357.410	1.119.412.663	1.215.271.386	100,00%	100,00%	100,00%
F) Izvanbilančni zapisi	24.231.259	20.729.045	21.330.971	2,00%	1,85%	1,76%
PASIVA						
A) Kapital i rezerve	634.695.662	644.058.082	728.098.473	52,44%	57,54%	59,91%
Upisani kapital	549.448.400	549.448.400	549.448.400	45,40%	49,08%	45,21%
Kapitalne rezerve	-13.912.987	-15.041.057	-15.509.912	-1,15%	-1,34%	-1,28%
Rezerve iz dobiti	11.852.555	29.727.556	29.906.069	0,98%	2,66%	2,46%
Revalorizacijske rezerve	-4.485.924	-2.239.232	-3.636.056	-0,37%	-0,20%	-0,30%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	44.938.042	32.662.247	47.038.590	3,71%	2,92%	3,87%
Dobit ili gubitak poslovne godine	24.564.890	30.072.766	49.713.709	2,03%	2,69%	4,09%
Manjinski interesi	22.290.686	19.263.705	20.551.006	1,84%	1,72%	1,69%
B) Rezerviranja	0	8.812.844	7.796.915	0,00%	0,79%	0,64%
C) Dugoročne obveze	186.369.353	174.953.563	106.700.631	15,40%	15,63%	8,78%
D) Kratkoročne obveze	378.146.890	363.009.099	366.436.342	31,24%	32,43%	30,15%
E) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	11.145.505	8.579.075	6.239.025	0,92%	0,77%	0,51%
F) UKUPNO PASIVA	1.210.357.410	1.119.412.663	1.215.271.386	100,00%	100,00%	100,00%
G) Izvanbilančni zapisi	24.231.259	20.729.045	21.330.971	2,00%	1,85%	1,76%

Izvor: obrada autora prema bilanci poduzeća Kraš d.d. www.zse.hr

Vertikalna analiza pokazat će koliki je udio pojedinih bilančnih stavki u aktivi, odnosno pasivi za svako od promatranih razdoblja. Vertikalna analiza nam daje informacije o kvaliteti imovine, informacija, kao i o odnosima u računu dobiti i gubitka, o kretanju odnosa među pozicijama tijekom vremena.

Premda ne postoji pravilo o udjelu pojedinih imovinskih stavki u aktivi, kao i o udjelu kapitala i obveza u ukupnoj pasivi, nepisano pravilo je da se dugotrajna imovina treba financirati iz kapitala ili dugoročnih obveza, a kratkotrajna imovina bi se trebala financirati iz kratkoročnih obveza.²⁴

Na temelju vertikalne analize bilance poduzeća Kraš d.d. može se zaključiti:

- Udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi tijekom promatranog razdoblja bilježi rast ali također i pad, dok udio kapital i rezerve u ukupnoj pasivi bilježi porast, a što se tiče dugoročnih obveza one bilježe pad tijekom cijelog promatranog razdoblja
- Udio kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi tijekom promatranog razdoblja bilježi rast, dok udio kratkoročnih obveza bilježi blagi porast a zatim pad
- Udio plaćenih troškova budućeg razdoblja i obračunanih prihoda u ukupnoj aktivi u 2018. se smanjio u odnosu na 2017. godinu, dok se također smanjio 2017. u odnosu na 2016. godinu
- Udio odgođenog plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja u ukupnoj pasive se 2018. smanjio u odnosu na 2017. godinu, a također se smanjio i 2017. u odnosu na 2016. godinu

²⁴[file:///C:/Bolfek Stanic Tokic Struktura bilance kao pokazatelj loseg poslovanja.pdf](file:///C:/Bolfek%20Stanic%20Tokic%20Struktura%20bilance%20kao%20pokazatelj%20loseg%20poslovanja.pdf)

Tablica 11. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

Pozicija	2016	2017	2018	HORIZONTALNA ANALIZA	
				2017/2016	2018/2016
PRIHODI					
I) Poslovni prihodi	1.018.912.938	1.034.305.908	1.022.113.158	101,51%	100,31%
Prihodi od prodaje	1.008.737.096	1.023.704.542	1.014.275.942	101,48%	100,55%
Ostali poslovni prihodi	10.175.842	10.601.366	7.837.216	104,18%	77,02%
II) Financijski prihodi	5.946.190	2.847.513	6.202.921	47,89%	104,32%
II) Izvanredni prihodi	0	0	0	0,00%	0,00%
PRIHODI UKUPNO	1.024.859.128	1.037.153.421	1.028.316.079	101,20%	100,34%
RASHODI					
IV) Poslovni rashodi	977.412.250	980.211.512	957.112.407	100,29%	97,92%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-3.582.816	-9.004.239	11.566.083	251,32%	-322,82%
Materijalni troškovi	623.742.532	613.980.664	562.566.083	98,43%	90,19%
Troškovi osoblja	259.374.560	271.035.085	284.842.808	104,50%	109,82%
Amortizacija	47.825.127	49.931.576	48.827.388	104,40%	102,10%
Ostali troškovi	42.851.347	52.781.766	47.257.807	123,17%	110,28%
Vrijednosno usklađenje	775.080	1.247.381	2.352.848	160,94%	303,56%
Rezerviranje	0	239.279	0	0,00%	0,00%
Ostali poslovni rashodi	6.426.420	0	0	0,00%	0,00%
V) Financijski rashodi	14.739.545	16.999.284	8.620.435	115,33%	58,49%
VI) Izvanredni rashodi	0	0	0	0,00%	0,00%
UKUPNI RASHODI	992.151.795	997.210.796	965.742.842	100,51%	97,34%
DOBITAK ILI GUBITAK					
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	32.707.333	39.942.625	62.573.237	122,12%	191,31%
Porez na dobit	7.063.570	8.948.148	11.628.322	126,68%	164,62%
Dobit ili gubitak nakon oporezivanja	25.643.763	30.994.477	50.944.915	120,87%	198,66%

Izvor: obrada autora pema računu dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d., www.zse.hr

Tablica 12. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

Pozicija	2016	2017	2018	VERTIKALNA ANALIZA		
				2016%	2017%	2018%
PRIHODI						
I) Poslovni prihodi	1.018.912.938	1.034.305.908	1.022.113.158	99,42%	99,73%	99,40%
Prihodi od prodaje	1.008.737.096	1.023.704.542	1.014.275.942	98,43%	98,70%	98,63%
Ostali poslovni prihodi	10.175.842	10.601.366	7.837.216	0,99%	1,02%	0,76%
II) Financijski prihodi	5.946.190	2.847.513	6.202.921	0,58%	0,27%	0,60%
II) Izvanredni prihodi	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
PRIHODI UKUPNO	1.024.859.128	1.037.153.421	1.028.316.079	100,00%	100,00%	100,00%
RASHODI						
IV) Poslovni rashodi	977.412.250	980.211.512	957.112.407	98,51%	94,51%	93,08%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-3.582.816	-9.004.239	11.566.083	-0,35%	-0,87%	1,12%
Materijalni troškovi	623.742.532	613.980.664	562.566.083	60,86%	59,20%	54,71%
Troškovi osoblja	259.374.560	271.035.085	284.842.808	25,31%	26,13%	27,70%
Amortizacija	47.825.127	49.931.576	48.827.388	4,67%	4,81%	4,75%
Ostali troškovi	42.851.347	52.781.766	47.257.807	4,18%	5,09%	4,60%
Vrijednosno usklađenje	775.080	1.247.381	2.352.848	0,08%	0,12%	0,23%
Rezerviranje	0	239.279	0	0,00%	0,02%	0,00%
Ostali poslovni rashodi	6.426.420	0	0	0,63%	0,00%	0,00%
V) Financijski rashodi	14.739.545	16.999.284	8.620.435	1,44%	1,64%	0,84%
VI) Izvanredni rashodi	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
UKUPNI RASHODI	992.151.795	997.210.796	965.742.842	96,81%	96,15%	93,91%
DOBITAK ILI GUBITAK						
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	32.707.333	39.942.625	62.573.237	3,19%	3,85%	6,09%
Porez na dobit	7.063.570	8.948.148	11.628.322	0,69%	0,86%	1,13%
Dobit ili gubitak nakon oporezivanja	25.643.763	30.994.477	50.944.915	2,50%	2,99%	4,95%

Izvor: obrada autora prema računu dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d., www.zse.hr

Horizontalnom analizom računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d. možemo uočiti porast stavki Poslovnih prihoda, Poslovnih rashoda i Financijskih prihoda u 2017. godini u odnosu na 2016., dok Financijski prihodi bilježe pad. U 2018. godini u odnosu na baznu 2016. godinu porast bilježe Poslovni prihodi (0,31%), Financijski prihodi (4,32%) i Ukupni prihodi (0,34%), dok smanjenje bilježe Poslovni rashodi (-2,08%), Financijski rashodi (-41,51%) i Ukupno rashodi (-2,66%).

U promatranom razdoblju ostvaren je rast dobiti za 64,37% u odnosu na baznu 2016. godinu. Najveći udio u ostvarivanju dobiti predstavljaju poslovne aktivnosti, odnosno poslovni prihodi i poslovni rashodi pa se može zaključiti kako promjena tih pozicija uzrokuje promjene same dobiti. Porast dobiti je proizašao iz smanjenja rashoda. Ukupni prihodi su se u 2018. godini povećali za 0,34% u odnosu na baznu godinu, što je rezultat povećanja prihoda od prodaje. Ukupni rashodi su se u 2017. godini povećali za 0,51%, dok su se 2018. godine smanjili za 2,66% u odnosu na 2016. godinu. Uzrok njihovog smanjenja može se promatrati u smanjenu poslovnih rashoda i smanjenu financijskih rashoda.

Vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka gdje su se sve stavke uspoređivale u odnosu na Ukupne prihode možemo zaključiti da tokom promatranog razdoblja (od 2016. do 2018. godine) najveći udio imaju Poslovni prihodi (2016. godina 99,42%, 2017. godina 99,73%, 2018. godina 99,40%), zatim Poslovni rashodi (2016. godina 98,51%, 2017. godina 94,51%, 2018. godina 93,08%), te Ukupni rashodi (2016. godina 96,81%, 2017. godina 96,15%, 2018. godina 93,91%). Bruto dobitak u 2016. godini iznosi 3,19%, a u 2017. 3,85%, te u 2018. godini 6,09% ukupnog prihoda, a Neto dobitak u 2016. godini iznosi 2,50%, a u 2017. 2,99%, te u 2018. godini 4,95% ukupnog prihoda.

Može se zaključiti da su tijekom promatranog razdoblja prihodi u svim godinama bili veći od rashoda, te da je poduzeće u svakoj godini ostvarilo dobit. Udio dobiti u ukupnom prihodu u baznoj 2016. godini je bio 2,50%, da bi na kraju promatranog razdoblja u 2018. godini njezin udio porastao za 4,95%. Trend kretanja udjela dobiti se poklapa s relativnim vrijednostima promatranim u horizontalnoj analizi. U strukturi ukupnih prihoda najveći udio čine poslovni prihodi čija promjena nije bila linearna jer u 2017. godini bilježe blagi porast dok sljedeće godine bilježe blago smanjenje. Najvažnija sastavnica poslovnih prihoda su prihodi od prodaje. Financijski prihodi su zabilježili pad u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu, te su porasli u 2018. godini s obzirom na 2017. što se može objasniti identičnim kretanjem dugotrajne financijske imovine u vertikalnoj analizi bilance. Od rashoda su najizraženiji poslovni rashodi. Oni su tijekom promatranog razdoblja zabilježili kontinuirani pad sa 98,51% na 93,08%. Među poslovnim rashodima prevladali su materijalni troškovi koji također bilježe kontinuirani pad tijekom promatranog razdoblja. Udio financijskih rashoda u ukupnim приходima je smanjen sa početnih 1,44% u 2016. na 0,84% u 2018. godini.

3.1.2. Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja

U procesu analize financijskih izvještaja pomoću pokazatelja koristit ćemo podatke prikazane u tablicama 9. i 11. koje prikazuju Bilancu, te Račun dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.

Tablica 13. Analiza pomoću financijskih pokazatelja poduzeća Kraš d.d. za 2018. godinu

NAZIV	Brojnik	Nazivnik	Dobivene vrijednosti	Zahtijevane vrijednosti
Pokazatelji likvidnosti				
Koeficijent trenutne likvidnosti	109.887.695	366.436.342	0,31	≥0,5
Koeficijent ubrzane likvidnosti	339.063.030	366.436.342	0,92	min 1
Koeficijent tekuće likvidnosti	618.726.606	366.436.342	1,69	>2
Koeficijent financijske stabilnosti	594.910.160	834.799.104	0,71	<1
Pokazatelji zaduženosti				
Koeficijent zaduženosti	473.136.973	1.213.636.766	0,39	<0,5
Koeficijent vlastitog financiranja	728.098.473	1.213.636.766	0,61	>0,5
Koeficijent financiranja	473.136.973	728.098.473	0,65	što manji
Faktor zaduženosti	473.136.973	95.865.978	4,93	što manji (do 5 god.)
Stupanj pokrića I	728.098.473	594.910.160	1,22	= >1
Stupanj pokrića II	834.799.104	594.910.160	1,40	>1
Pokazatelji aktivnosti				
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	1.028.316.079	1.213.636.766	0,85	
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	1.028.316.079	618.726.606	1,66	
Koeficijent obrtaja potraživanja	1.014.275.942	289.175.355	3,51	
Trajanje naplate potraživanja	365	3,51	103,99	
Pokazatelji ekonomičnosti				
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1.028.316.079	965.742.842	1,06	>1
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	1.014.275.942	562.566.083	1,89	>1
Ekonomičnost financiranja	6.202.921	8.620.435	0,72	>1
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	/	/	/	>1

Izvor: obrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., Analiza financijskih pokazatelja, Pokazatelji

Na temelju dobivenih financijskih omjera zaključuje se sljedeće:

❖ Pokazatelji likvidnosti

Na temelju većine pokazatelja (trenutne, ubrzane i tekuće likvidnosti,) jasno je da je poduzeće nelikvidno.

- Koeficijent trenutne likvidnosti – kod poduzeća Kraš d.d. pokazatelj trenutne likvidnosti je nepovoljan, odnosno manji je od 0,5, za plaćanje svake kune tekućih obveza poduzeće na raspolaganju ima 0,31 kn gotovine.
- Koeficijent ubrzane likvidnosti – ovaj pokazatelj je malo ispod zahtijevane vrijednosti, ali to ukazuje da je ipak nepovoljan, manji je od 1, što govori o nelikvidnosti potraživanja. Poduzeće ima na raspolaganju 0,92 kn kratkotrajne imovine za podmirenje kratkoročnih obveza.
- Koeficijent tekuće likvidnosti – kod poduzeća Kraš d.d. ovaj pokazatelj je manji od 2, što ukazuje da poduzeće može ostati bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza. Za plaćanje svake kune kratkoročnih obveza poduzeće na raspolaganju ima 1,69 kn kratkotrajne imovine.
- Koeficijent financijske stabilnosti – na temelju dobivenog pokazatelj možemo vidjeti da je poduzeće financijski stabilno, 1 jedinica dugotrajne imovine financira se sa 0,71 jedinica trajnih i dugoročnih izvora sredstava.

❖ Pokazatelji zaduženosti

- Koeficijent zaduženosti – pokazatelj je zadovoljavajući, rizik je manji, jer je odnos duga i imovine manji od 0,5. Na svaku novčanu jedinicu imovine poduzeće na raspolaganju ima 0,39 jedinica duga.
- Koeficijent vlastitog financiranja – pokazatelj je dobar, jer se nalazi iznad granice zahtijevane vrijednosti, veći je od 0,5, te nam govori da se poduzeće financira iz vlastitih sredstava, 61% imovine se financiran iz vlastitog kapitala.
- Koeficijent financiranja – na 1 kn kapitala dolazi 0,65 kn ukupnih obveza. 0,65 znači da na svaku kunu koja je uložena u poslovanje, još je posuđeno 0,65 lipa.
- Faktor zaduženosti – u roku od približno 5 godina se iz ostvarene zadržane dobiti uvećane za amortizaciju mogu podmiriti ukupne obveze.

- Stupanj pokrića I – pokazatelj je zadovoljavajući, nalazi se iznad granice zahtijevane vrijednosti, veći je od 1. 22% imovine je financirano vlastitim kapitalom.
- Stupanj pokrića II – pokazatelj je zadovoljavajući, 1 kn dugotrajne imovine se financira iz 1,40 kn vlastitog kapitala i dugotrajnih obveza.

❖ Pokazatelji aktivnosti

- Koeficijent obrtaja ukupne imovine – poduzeće tijekom jedne godine obrne vrijednost ukupne imovine 0,85 puta.
- Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine – poduzeće tijekom jedne godine obrne vrijednost kratkotrajne imovine 1,66 puta.
- Koeficijent obrtaja potraživanja – u prosjeku potraživanja od kupaca se godišnje naplaćuju 3,51 puta.
- Trajanje naplate potraživanja – u prosjeku poduzeće naplati potraživanje svakih 104 dana.

❖ Pokazatelji ekonomičnosti

- Ekonomičnost ukupnog poslovanja – 1 kuna ukupnih rashoda uzrokuje 1,06 kune ukupnih prihoda.
- Ekonomičnost prodaje – 1 kuna poslovanih rashoda uzrokuje 1,89 kune poslovnih prihoda.
- Ekonomičnost financiranja – 1 kuna financijskih rashoda uzrokuje 0,72 kuna financijskih prihoda.

3.2. Analiza financijskih izvještaja poduzeća Koestlin d.d.

Tvornica Koestlin d.d. sa sjedištem u Bjelovaru osnovana je 1905. godine, koja se od manufakturne radionice razvila u industrijskog proizvođača keksa i vafla. Osnivač je Dragutin Wolf, čije je ime tvornica nosila do 1932. U razdoblju od 1919. do 1927. počinju se proizvoditi keksi i vafla. Tvornica se mehanizira, a proizvodnja povećava (dnevno 500 kg proizvoda). Zatim dolazi do povezivanja s mađarskom tvornicom Koestlin, te se mijenja naziv

tvornice i kupuju nova postrojenja te licenca za proizvodnju keksa i vafla. Godine 1960. tvornica je preseljena u industrijsku zonu, a 1989. godine gradi se novo regalno skladište s 3.300 paletnih mjesta. Proizvodnja raste na 15 tisuća tona godišnje. Koestlin 1992. godine postaje dioničko društvo, međutim Domovinski rat i gubitak dijela tržišta uvelike utječu na proizvodnju. U ožujku 2002. godine većinski vlasnik postaje tvrtka Mepas iz Širokog Brijega, BiH, te se tako širi tržište i zapošljavaju novi ljudi te se proizvodi oko 70 tona proizvoda dnevno.

U tvornici Koestlin d.d. više od 100 godina proizvode se keksi, čajna peciva, vafla, trajna slatka peciva (štapići i pereci) te ekstrudirani proizvodi tipa flips. Proizvodnja se odvija na deset proizvodnih linija u pet proizvodnih procesa instaliranog kapaciteta 25.000 tona na godinu, ostvarivog radom u tri smjene. Prateći trendove na europskom tržištu u suradnji s određenim trgovačkim partnerima Koestlin je ušao u proizvodnju proizvoda pod robnom markom (*private label*). Obogaćujući tradiciju novim spoznajama, a istovremeno razvijajući modernu tehnologiju danas se Koestlin može pohvaliti sa četrdeset proizvoda u oko osamdeset različitih pakiranja. Koestlin tvornica danas zapošljava oko 470 radnika. Osobito se vodi računa o kvaliteti radne snage, tako da u proizvodnom procesu radi stručna radna snaga.

Koestlin zauzima prvo mjesto u izvozu keksa i vafla na području bivše Jugoslavije, a u Hrvatskoj zauzima prvo mjesto u prodaji keksa, a drugo mjesto u prodaji vafla. Koestlin oko 50% ukupne proizvodnje izvozi na strana tržišta.

MISIJA

Koestlin proizvodnjom visokokvalitetnih i moderno dizajniranih proizvoda ima zadatak osvajanje povjerenja i zadovoljavanje potreba potrošača uz ostvarivanje profita, osiguranja potreba radnika i učvršćivanja pozicije kao jedne od vodećih kompanija sa 100 godina tradicije i kvalitete. Koestlin treba zadovoljiti potrebu čovjeka za zdravstveno ispravnom hranom, te poboljšati kvalitetu života svakog pojedinca i društva u cjelini.

VIZIJA

Koestlin je uspješna tvrtka sa više od 100 godina tradicije, koja će svojim poslovnim rezultatima težiti zadržati jedno od vodećih mjesta na hrvatskom tržištu u konditorskoj industriji i zadržati prvo mjesto u proizvodnji brašneno konditorskih proizvoda. To znači proizvodnja prepoznatljivih, a i novih visokokvalitetnih proizvoda, koji će kvalitetom i

cijenom zadovoljiti potrebe potrošača, ostvariti profit i osigurati potrebe zaposlenika i vlasnika. U susjednim zemljama u kojima smo dosta dobro plasirani nastojat ćemo zadržati postojeće pozicije. Unatoč sve većoj konkurenciji povećanje proizvodnje ostvarit ćemo izlaskom na nova tržišta kako EU, tako i Dalekog Istoka, Amerike, Rusije.²⁵

3.2.1. Postupak horizontalne i vertikalne analiza bilance i računa dobiti i gubitka

U tablicama 14., 15., 16. i 17. prikazane su horizontalna i vertikalna analiza bilance te računa dobiti i gubitka dioničkog društva Koestlin koji su preuzeti sa Zagrebačke burze.²⁶

Tablica 14. Horizontalna analiza bilance poduzeća Koestlin d.d.

Pozicija	HORIZONTALNA ANALIZA				
	2016	2017	2018	2017/2016	2018/2016
AKTIVA					
A) Potraživanja za upisani, a neplaćeni kapital	0	0	0	0,00%	0,00%
B) Dugotrajna imovina	82.954.686	122.520.399	138.424.924	147,70%	166,87%
Nematerijalna imovina	624.699	581.669	760.194	93,11%	121,69%
Materijalna imovina	62.425.208	61.659.554	75.178.341	98,77%	120,43%
Financijska imovina	19.904.779	60.279.176	62.486.389	302,84%	313,93%
Potraživanja	0	0	0	0,00%	0,00%
Odgođena porezna imovina	0	0	0	0,00%	0,00%
C) Kratkotrajna imovina	124.049.528	79.573.795	76.520	64,15%	0,06%
Zalihe	22.771.927	20.570.886	22.562.626	90,33%	99,08%
Potraživanja	54.070.111	50.942.819	47.353.275	94,22%	87,58%
Financijska imovina	46.655.195	5.306.539	4.884.307	11,37%	10,47%
Novac na računu i blagajni	552.295	2.753.551	1.720.749	498,57%	311,56%
D) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunani prihodi	2.101.951	1.598.169	1.732.931	76,03%	82,44%
E) UKUPNO AKTIVA	209.106.165	203.692.363	216.678.812	97,41%	103,62%
F) Izvanbilančni zapisi	0	0	0	0,00%	0,00%
PASIVA					
A) Kapital i rezerve	134.819.442	135.798.120	138.452.032	100,73%	102,69%
Upisani kapital	91.193.200	96.259.900	96.259.900	105,56%	105,56%

²⁵ www.koestlin.hr

²⁶ www.zse.hr

Kapitalne rezerve	0	0	0	0,00%	0,00%
Rezerve iz dobiti	14.526.698	14.526.698	14.780.033	100,00%	101,74%
Revalorizacijske rezerve	3.785.313	3.785.313	3.785.313	100,00%	100,00%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	20.247.464	15.701.781	20.859.024	77,55%	103,02%
Dobit ili gubitak poslovne godine	5.006.767	5.524.428	2.767.762	110,34%	55,28%
Manjinski interesi	0	0	0	0,00%	0,00%
B) Rezerviranja	80.000	80.000	80.000	100,00%	100,00%
C) Dugoročne obveze	22.599.097	13.645.561	20.191.515	60,38%	89,35%
D) Kratkoročne obveze	51.394.684	54.003.833	57.248.015	105,08%	111,39%
E) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	212.942	164.849	707.250	77,41%	332,13%
F) UKUPNO PASIVA	209.106.165	203.692.363	216.678.812	97,41%	103,62%
G) Izvanbilančni zapisi	0	0	0	0,00%	0,00%

Izvor: obrada autora prema bilanci poduzeća Koesltn d.d., www.zse.hr

Horizontalnom analizom bilance u 2017. godini utvrđen je pad aktive (pasive) za -2,59%, dok je u 2018. godini zabilježen porast od 3,62% u odnosu na baznu 2016. godinu. Kod aktive najznačajniji rast u 2018. godini je zabilježen na pozicijama dugotrajne imovine i to za 66,87%. Kod pasive je vidljiv porast kratkoročnih obveza u iznosu od 11,39%, te se bilježi porast kapitala i rezervi za 2,69% u odnosu na baznu godinu. Međutim znatan pad u aktivni bilježi kratkotrajna imovina u 2018. godini i to za čak -99,95%, a također u pasivi su se smanjile i dugoročne obveze za -10,65%.

Tablica 15. Vertikalna analiza bilance poduzeća Koesltn d.d.

Pozicija	VERTIKALNA ANALIZA					
	2016	2017	2018	2016%	2017%	2018%
AKTIVA						
A) Potraživanja za upisani, a neplaćeni kapital	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
B) Dugotrajna imovina	82.954.686	122.520.399	138.424.924	39,67%	60,15%	63,88%
Nematerijalna imovina	624.699	581.669	760.194	0,30%	0,29%	0,35%
Materijalna imovina	62.425.208	61.659.554	75.178.341	29,85%	30,27%	34,70%
Financijska imovina	19.904.779	60.279.176	62.486.389	9,52%	29,59%	28,84%
Potraživanja	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Odgođena porezna imovina	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
C) Kratkotrajna imovina	124.049.528	79.573.795	76.520	59,32%	39,07%	0,04%
Zalihe	22.771.927	20.570.886	22.562.626	10,89%	10,10%	10,41%

Potraživanja	54.070.111	50.942.819	47.353.275	25,86%	25,01%	21,85%
Financijska imovina	46.655.195	5.306.539	4.884.307	22,31%	2,61%	2,25%
Novac na računu i blagajni	552.295	2.753.551	1.720.749	0,26%	1,35%	0,79%
D) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunani prihodi	2.101.951	1.598.169	1.732.931	1,01%	0,78%	0,80%
E) UKUPNO AKTIVA	209.106.165	203.692.363	216.678.812	100,00%	100,00%	100,00%
F) Izvanbilančni zapisi	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
PASIVA						
A) Kapital i rezerve	134.819.442	135.798.120	138.452.032	64,47%	66,67%	63,90%
Upisani kapital	91.193.200	96.259.900	96.259.900	43,61%	47,26%	44,43%
Kapitalne rezerve	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Rezerve iz dobiti	14.526.698	14.526.698	14.780.033	6,95%	7,13%	6,82%
Revalorizacijske rezerve	3.785.313	3.785.313	3.785.313	1,81%	1,86%	1,75%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	20.247.464	15.701.781	20.859.024	9,68%	7,71%	9,63%
Dobit ili gubitak poslovne godine	5.006.767	5.524.428	2.767.762	2,39%	2,71%	1,28%
Manjinski interesi	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
B) Rezerviranja	80.000	80.000	80.000	0,04%	0,04%	0,04%
C) Dugoročne obveze	22.599.097	13.645.561	20.191.515	10,81%	6,70%	9,32%
D) Kratkoročne obveze	51.394.684	54.003.833	57.248.015	24,58%	26,51%	26,42%
E) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	212.942	164.849	707.250	0,10%	0,08%	0,33%
F) UKUPNO PASIVA	209.106.165	203.692.363	216.678.812	100,00%	100,00%	100,00%
G) Izvanbilančni zapisi	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%

Izvor: obrada autora prema bilanci poduzeća Koesltn d.d., www.zse.hr

- Udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi tijekom promatranog razdoblja bilježi rast sa 39,67% na 63,88%, dok udio kapitala i rezervi u ukupnoj pasivi tijekom promatranog razdoblja bilježi blagi porast zatim pad, a što se tiče dugoročnih obveza one bilježe pad tijekom cijelog promatranog razdoblja
- Udio kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi tijekom promatranog razdoblja bilježi pad sa 59,32% na 0,04%, dok udio kratkoročnih obveza bilježi blagi porast
- Udio plaćenih troškova budućeg razdoblja i obračunanih prihoda u ukupnoj aktivi u 2018. se povećao u odnosu na 2017. godinu, dok se smanjio 2017. u odnosu na 2016. godinu

- Udio odgođenog plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja u ukupnoj pasive se 2018. povećao na 0,33% u odnosu na 2017. godinu kad je iznosio 0,08%, a 2017. godine se smanjio u odnosu na 2016.

Tablica 16. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.

Pozicija	2016	2017	2018	HORIZONTALNA ANALIZA	
				2017/2016	2018/2016
PRIHODI					
I) Poslovni prihodi	191.225.021	189.421.633	181.029.513	99,06%	94,67%
Prihodi od prodaje	183.442.158	180.295.747	170.601.925	98,28%	93,00%
Ostali poslovni prihodi	7.802.863	9.125.886	10.427.588	116,96%	133,64%
II) Financijski prihodi	2.805.126	1.857.419	1.222.594	66,22%	43,58%
Kamate, tečajne razlike, dividende	2.805.126	1.857.419	1.210.594	66,22%	43,16%
Ostali financijski prihodi	0	0	12.000	0,00%	0,00%
II) Izvanredni prihodi	0	0	0	0,00%	0,00%
PRIHODI UKUPNO	194.030.147	191.279.052	182.252.107	98,58%	93,93%
RASHODI					
IV) Poslovni rashodi	186.367.020	182.918.520	177.491.795	98,15%	95,24%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	158.373	1.106.991	-1.474.769	698,98%	-931,20%
Materijalni troškovi	140.735.604	140.332.038	134.490.759	99,71%	95,56%
Troškovi osoblja	26.480.473	26.809.659	29.510.491	101,24%	111,44%
Amortizacija	6.285.993	6.690.735	6.345.054	106,44%	100,94%
Ostali troškovi	7.692.963	7.378.644	7.532.830	95,91%	97,92%
Vrijednosno usklađenje	3.888.999	0	23.168	0,00%	0,60%
Rezerviranje	80.000	80.000	80.000	100,00%	100,00%
Ostali poslovni rashodi	1.044.615	520.453	894.262	49,82%	85,61%
V) Financijski rashodi	2.236.891	1.510.485	1.234.736	67,53%	55,20%
Kamate, tečajne razlike	2.236.891	1.510.485	1.234.736	67,53%	55,20%
Ostali financijski rashodi	0	0	0	0,00%	0,00%
VI) Izvanredni rashodi	0	0	0	0,00%	0,00%
UKUPNI RASHODI	188.603.911	184.429.005	178.726.531	97,79%	96,91%
DOBITAK ILI GUBITAK					
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	5.426.236	6.850.049	3.525.576	126,24%	51,47%
Porez na dobit	359.469	1.325.619	757.814	368,77%	57,17%
Dobit ili gubitak nakon oporezivanja	5.006.767	5.524.428	2.767.762	110,34%	50,10%

Izvor: obrada autora prema računu dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d., www.zse.hr

Tablica 17. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.

				VERTIKALNA ANALIZA		
Pozicija	2016	2017	2018	2016%	2017%	2018%
PRIHODI						
I) Poslovni prihodi	191.225.021	189.421.633	181.029.513	98,55%	99,03%	99,33%
Prihodi od prodaje	183.442.158	180.295.747	170.601.925	94,54%	94,26%	93,61%
Ostali poslovni prihodi	7.802.863	9.125.886	10.427.588	4,02%	4,77%	5,72%
II) Financijski prihodi	2.805.126	1.857.419	1.222.594	1,45%	0,97%	0,67%
Kamate, tečajne razlike, dividende	2.805.126	1.857.419	1.210.594	1,45%	0,97%	0,66%
Ostali financijski prihodi	0	0	12.000	0,00%	0,00%	0,01%
II) Izvanredni prihodi	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
PRIHODI UKUPNO	194.030.147	191.279.052	182.252.107	100,00%	100,00%	100,00%
RASHODI						
IV) Poslovni rashodi	186.367.020	182.918.520	177.491.795	96,05%	95,63%	97,39%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	158.373	1.106.991	-1.474.769	0,08%	0,58%	-0,81%
Materijalni troškovi	140.735.604	140.332.038	134.490.759	72,53%	73,37%	73,79%
Troškovi osoblja	26.480.473	26.809.659	29.510.491	13,65%	14,02%	16,19%
Amortizacija	6.285.993	6.690.735	6.345.054	3,24%	3,50%	3,48%
Ostali troškovi	7.692.963	7.378.644	7.532.830	3,96%	3,86%	4,13%
Vrijednosno usklađenje	3.888.999	0	23.168	2,00%	0,00%	0,01%
Rezerviranje	80.000	80.000	80.000	0,04%	0,04%	0,04%
Ostali poslovni rashodi	1.044.615	520.453	894.262	0,54%	0,27%	0,49%
V) Financijski rashodi	2.236.891	1.510.485	1.234.736	1,15%	0,79%	0,68%
Kamate, tečajne razlike	2.236.891	1.510.485	1.234.736	1,15%	0,79%	0,68%
Ostali financijski rashodi	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
VI) Izvanredni rashodi	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
UKUPNI RASHODI	188.603.911	184.429.005	178.726.531	97,20%	96,42%	98,07%
DOBITAK ILI GUBITAK						
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	5.426.236	6.850.049	3.525.576	2,80%	3,58%	1,93%
Porez na dobit	359.469	1.325.619	757.814	0,19%	0,69%	0,42%
Dobit ili gubitak nakon oporezivanja	5.006.767	5.524.428	2.767.762	2,58%	2,89%	1,52%

Izvor: obrada autora prema računu dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d., www.zse.hr.

Horizontalnom analizom računa dobiti i gubitka u promatranom razdoblju ostvaren je pad dobiti za -44,72% u odnosu na baznu 2016. godinu. Možemo zaključiti kako promjene pozicija poslovnih prihoda i poslovnih rashoda uzrokuju promjene same dobiti te isto tako predstavljaju najveći udio u ostvarivanju iste. Pad dobiti proizašao je iz smanjenja poslovnih prihoda kao i smanjenja financijskih prihoda. Ukupni prihodi su se 2018. godini smanjili za -5,33% u odnosu na baznu 2016. godinu. Pozicija Ukupno rashodi u 2017. godini bilježi pad od -2,21% u odnosu na 2016., a također u 2018. godini bilježi pad od -5,24% što je popraćeno znatnim smanjenjem poslovnih i financijskih rashoda. Poslovni rashodi u 2018. godini bilježe pad od -4,76%, dok financijski rashodi bilježe pad od čak -44,8% u odnosu na baznu godinu.

Na temelju vertikalne analize računa dobiti i gubitka vidljivo je da najznačajniji udio u ukupnim prihodima kroz promatrano razdoblje imaju poslovni prihodi koji su se povećali sa 98,55% u 2016. na 99,33% u 2018. godini, dok se udio financijskih prihoda smanjivao tijekom promatranog razdoblja. Poslovni rashodi u prvoj godini usporedbe bilježe blagi pad, dok sljedeće godine bilježe porast na 97,39%. Financijski rashodi kao i financijski prihodi tokom cijelog razdoblja bilježe tendenciju smanjivanja. Vidljivo je i da poduzeće u svim godinama bilježi dobit, no tijekom promatranoga razdoblja je uočeno smanjenje, odnosno udio dobiti u ukupnim prihodima u baznoj 2016. godini je bio 2,58%, da bi se na kraju razdoblja njezin udio smanjio na 1,52%.

3.2.2. Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja

U procesu analize financijskih izvještaja pomoću pokazatelja koristit ćemo podatke prikazane u tablicama 14. i 16. koje prikazuju Bilancu, te Račun dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.

Tablica 18. Analiza pomoću financijskih pokazatelja poduzeća Koestlin d.d. za 2018.godinu

NAZIV	Brojnik	Nazivnik	Dobivene vrijednosti	Zahtijevane vrijednosti
Pokazatelji likvidnosti				
Koeficijent trenutne likvidnosti	1.720.749	57.248.015	0,03	≥0,5
Koeficijent ubrzane likvidnosti	49.074.024	57.248.015	0,86	min 1
Koeficijent tekuće likvidnosti	76.520.957	57.248.015	1,34	>2
Koeficijent financijske stabilnosti	62.486.389	158.643.547	0,39	<1
Pokazatelji zaduženosti				
Koeficijent zaduženosti	77.439.530	214.945.881	0,36	<0,5
Koeficijent vlastitog financiranja	138.452.032	214.945.881	0,64	>0,5
Koeficijent financiranja	77.439.530	138.452.032	0,56	što manji
Faktor zaduženosti	77.439.530	27.294.078	2,84	što manji (do 5 god.)
Stupanj pokrića I	138.452.032	138.424.924	1,01	= >1
Stupanj pokrića II	158.643.547	138.424.924	1,15	>1
Pokazatelji aktivnosti				
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	182.252.107	214.945.881	0,85	
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	182.252.107	76.520.957	2,38	
Koeficijent obrtaja potraživanja	170.601.925	47.353.275	3,60	
Trajanje naplate potraživanja	365	3,60	101,39	
Pokazatelji ekonomičnosti				
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	182.252.107	178.726.531	1,02	>1
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	170.601.925	134.490.759	1,27	>1
Ekonomičnost financiranja	1.222.594	1.234.736	0,99	>1
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	/	/	/	>1

Izvor: obrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., Analiza financijskih pokazatelja, Pokazatelji

❖ Pokazatelji likvidnosti

- Koeficijent trenutne likvidnosti – kod poduzeća Koestlin d.d. pokazatelj trenutne likvidnosti je nepovoljan, odnosno manji je od 0,5, za plaćanje svake kune tekućih obveza poduzeće na raspolaganju ima 0,03 kn gotovine.
- Koeficijent ubrzane likvidnosti – ovaj pokazatelj je ispod zahtijevane vrijednosti, što to ukazuje nepovoljan, odnosno manji je od 1, što govori o nelikvidnosti potraživanja. Poduzeće ima na raspolaganju 0,89 kn kratkotrajne imovine za podmirenje kratkoročnih obveza.
- Koeficijent tekuće likvidnosti – kod poduzeća Koestlin d.d. ovaj pokazatelj je manji od 2, što ukazuje da poduzeće može ostati bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza. Za plaćanje svake kune kratkoročnih obveza poduzeće na raspolaganju ima 1,34 kn kratkotrajne imovine.
- Koeficijent financijske stabilnosti – na temelju dobivenog pokazatelj možemo vidjeti da je poduzeće financijski stabilno, 1 jedinica dugotrajne imovine financira se sa 0,39 jedinica trajnih i dugoročnih izvora sredstava.

❖ Pokazatelji zaduženosti

- Koeficijent zaduženosti – pokazatelj je zadovoljavajući, rizik je manji, jer je odnos duga i imovine manji od 0,5. Na svaku novčanu jedinicu imovine poduzeće na raspolaganju ima 0,36 jedinica duga.
- Koeficijent vlastitog financiranja – pokazatelj je dobar, jer se nalazi iznad granice zahtijevane vrijednosti, veći je od 0,5, te nam govori da se poduzeće financira iz vlastitih sredstava, 64% imovine se financiran iz vlastitog kapitala.
- Koeficijent financiranja – na 1 kn kapitala dolazi 0,56 kn ukupnih obveza. 0,56 znači da na svaku kunu koja je uložena u poslovanje, još je posuđeno 0,56 lipa.
- Faktor zaduženosti – u roku od približno 3 godine se iz ostvarene zadržane dobiti uvećane za amortizaciju mogu podmiriti ukupne obveze.
- Stupanj pokrića I – pokazatelj je zadovoljavajući, nalazi se odmah granice zahtijevane vrijednosti, veći je od 1. Vlastitim kapitalom je financirano 1% imovine.
- Stupanj pokrića II – pokazatelj je zadovoljavajući, 1 kn dugotrajne imovine se financira iz 1,15 kn vlastitog kapitala i dugotrajnih obveza.

❖ Pokazatelji aktivnosti

- Koeficijent obrtaja ukupne imovine – poduzeće tijekom jedne godine obrne vrijednost ukupne imovine 0,85 puta.
- Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine – poduzeće tijekom jedne godine obrne vrijednost kratkotrajne imovine 2,38 puta.
- Koeficijent obrtaja potraživanja – u prosjeku potraživanja od kupaca se godišnje naplaćuju 3,60 puta.
- Trajanje naplate potraživanja – u prosjeku poduzeće naplati potraživanje svakih 101 dan.

❖ Pokazatelji ekonomičnosti

- Ekonomičnost ukupnog poslovanja – 1 kuna ukupnih rashoda uzrokuje 1,02 kune ukupnih prihoda.
- Ekonomičnost prodaje – 1 kuna poslovanih rashoda uzrokuje 1,27 kune poslovnih prihoda.
- Ekonomičnost financiranja – 1 kuna financijskih rashoda uzrokuje 0,99 kuna financijskih prihoda.

4. RAZMATRANJE POSLOVANJA PODUZEĆA KRAŠ D.D. I KOESTLIN D.D.

Tablica 19. Komparativna analiza financijskih pokazatelj poduzeća Kraš d.d. i Koestlin d.d.

NAZIV	Dobivene vrijednosti poduzeća Kraš	Dobivene vrijednosti poduzeća Koestlin	Zahtijevane vrijednosti
Pokazatelji likvidnosti			
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,31	0,03	≥0,5
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,92	0,86	min 1
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,69	1,34	>2
Koeficijent financijske stabilnosti	0,71	0,39	<1
Pokazatelji zaduženosti			
Koeficijent zaduženosti	0,39	0,36	<0,5
Koeficijent vlastitog financiranja	0,61	0,64	>0,5
Koeficijent financiranja	0,65	0,56	što manji
Faktor zaduženosti	4,93	2,84	što manji (do 5 god.)
Stupanj pokrića I	1,22	1,01	=>1
Stupanj pokrića II	1,40	1,15	>1
Pokazatelji aktivnosti			
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,85	0,85	/
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	1,66	2,38	/
Koeficijent obrtaja potraživanja	3,51	3,60	/
Trajanje naplate potraživanja	103,99	101,39	/
Pokazatelji ekonomičnosti			
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,06	1,02	>1
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	1,89	1,27	>1
Ekonomičnost financiranja	0,72	0,99	>1
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	/	/	>1

Izvor: obrada autora prema prethodnim obrađenim tablicama, Analiza financijskih pokazatelja, Pokazatelji

Poslovanje dioničkog društva Kraš i dioničkog društva Koestlin razmatrano je na temelju financijskih izvještaja, bilance i računa dobiti i gubitka, te je za horizontalnu i vertikalnu analizu obuhvaćeno razdoblje od tri godine (2016.-2018.), a skupine pokazatelja se temelje na izračunu za 2018. godinu. U postupku analize formirane se četiri skupine pokazatelja. To su pokazatelji likvidnosti, aktivnosti, zaduženosti i ekonomičnosti.

Pokazatelji ekonomičnosti pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda, a na temelju izračunatih podataka pokazatelji su zadovoljavajući kod oba poduzeća, ali bolji su rezultati kod poduzeća Kraš iako je razlika vrlo mala. Pokazatelji aktivnosti mjere koliko efikasno poduzeće koristi svoje resurse, te ovi pokazatelji ne pokazuju dobre rezultate što znači da bi poduzeća trebala bolje koristiti svoje resurse. Komparativnom analizom poduzeća Kraš d.d. i Koestlin d.d. vidljivo je da su pokazatelji likvidnosti većinom nezadovoljavajući kod oba poduzeća jer se nalaze ispod zahtijevane vrijednosti. To dovodi do zaključka da niti jedno poduzeće nije sposobno podmiriti svoje kratkoročne obveze. Ipak, kod koeficijenta trenutne likvidnosti je veća sposobnost podmirenja kratkoročnih obaveza kod poduzeća Kraš kao i kod financijske stabilnosti koji je jedini iznad zahtijevane vrijednosti u oba poduzeća, ali je ipak financijska stabilnost bolja u poduzeću Kraš. Komparativnom analizom pokazatelja zaduženosti rezultati su isto tako zadovoljavajući u oba poduzeća i približno su slične vrijednosti s malim razlikama. Međutim, usporedbom koeficijenta zaduženosti vidljivo je da ipak poduzeće Koestlin ima bolji rezultat jer ovaj pokazatelj mjeri u kojoj se mjeri poduzetnik financira iz tuđih izvora, te je također usporedbom koeficijenta vlastitog financiranja donesen zaključak da je rezultat bolji u poduzeću Koestlin.

Temeljem analize putem financijskih pokazatelja možemo donijeti zaključak da je poslovanje oba poduzeća sigurno, a razlog je to što i poduzeće Kraš i poduzeće Koestlin imaju zadovoljavajuće rezultate s tek ponekim lošijim rezultatom od zahtijevane vrijednosti. Također usporedbom svih pokazatelja vidljivo je da poduzeća imaju slične dobivene vrijednosti s malim odstupanjima. Zbog toga smatram da poduzeća ovisno o djelatnosti kojom se bave čak i s ponekim manjim i nezadovoljavajućim vrijednostima mogu poslovati sigurno i uspješno. Još možemo zaključiti kako oba poduzeća posluju uspješno, a to se ogleda u činjenici da su tokom promatranog razdoblja ostvarivali pozitivan financijskih rezultat. Međutim poduzeće Kraš ipak posluje bolje od poduzeća Koestlin, a to je vidljivo u činjenici

da se dobit tokom promatranog razdoblja povećava, te u 2018. godini bilježi porast za čak 98,96% u odnosu na baznu godinu dok se kod poduzeća Koestlin smanjila za 49,9%.

Kad usporedimo prehrambenu industriju s drugim granama prerađivačke industrije u Hrvatskoj, vidimo da ona ostvaruje najveći ukupni prihod i zapošljava najviše ljudi. Najrazvijenija je na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije, a jedna od važnih grana hrvatske prehrambene industrije je i konditorska industrija. Značajni izvozni proizvodi prehrambene industrije su dodaci jelima, keksi, vafli, punjena čokolada.

Što se tiče prehrambene industrije u Republici Hrvatskoj može se donijeti zaključak kako ima mjesta za usavršavanje i napredak. Mogućnost udruživanja prehrambene industrije s poljoprivrednom, a također i s turističkom industrijom kao konačnim korisnikom prehrambene industrije, pokazalo bi dobre rezultate. Kraševi poslovni planovi usmjereni su k jačanju konkurentnosti na domaćem i inozemnom tržištu, kao i postizanje što većeg zadovoljstva potrošača. Treba poboljšati jačanje izvozne konkurentnosti domaće proizvodnje, te razvoj i plasiranje novih inovativnih proizvoda s naglaskom na vrhunskoj kvaliteti. Koestlin ubrzano radi na razvoju proizvoda i tehnologije. Uvođenjem novih proizvoda te razvojem i poboljšanjem kvalitete postojećih, redizajnom ambalaže slijedi zahtjeve na tržištu i potrošača što mu je oduvijek glavni moto poslovanja. Također nastoji zadržati tržišne udjele razvijanjem proizvoda visokokvalitetnog okusa i nutritivno zdravih sastojaka. Razvoj tvrtke i napredak na tržištu može se postići neprekidnim poboljšanjem proizvoda, usluga i poslovanja koje se ostvaruje preispitivanjem sustava kvalitete, ulaganjem u proizvodnju i infrastrukturu, edukacijom kadrova, timskim radom te sudjelovanjem u natjecajima investicijskih fondova.

5. ZAKLJUČAK

Da bi poduzeće osiguralo opstanak na tržištu mora se neprestano prilagođavati raznim promjenama, a taj proces prilagođavanja promjenama na tržištu treba biti kontroliran i usmjeren. Poslovanje u takvim uvjetima sve više naglašava značenje upravljanja, a upravljanje poslovanjem nije moguće bez odgovarajuće informacijske podloge. Znatan dio takvih informacija nastaje u računovodstvu i zapisan je u financijskim izvješćima (bilanca, račun dobiti i gubitka, izvješće o promjenama glavnice, izvješće o novčanom toku, bilješke uz financijska izvješća). Financijski izvještaji su finalni proizvod računovodstva, a namijenjeni su unutarnjim i vanjskim korisnicima koji koriste financijske izvještaje kako bi zadovoljili različite potrebe za informacijama.

Analiza financijskih izvještaja je proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije. Zadatak analize financijskih izvještaja je da prepozna prednosti, ali i slabosti poduzeća, kako bi se moglo djelovati u skladu s njima.

Financijska analiza obuhvaća analizu bilance i računa dobiti i gubitka. Analiza financijskih izvještaja provodi se različitim instrumentima i postupcima, a to su uglavnom raščlanjivanje i uspoređivanje dobivenih podataka. Analiza financijskih izvještaja će nam osigurati financijske informacije za donošenje odluka, ali te informacije nisu sveobuhvatne za cjelovitu analizu poslovanja poduzeća. Instrumente i postupke analize financijskih izvještaja možemo podijeliti na usporedive financijske izvještaje, strukturne financijske izvještaje i pokazatelje financijske analize.

Analiza putem pokazatelja jedna je od najčešće korištenih analiza financijskih izvještaja. Pokazuje povezanost između računa u financijskim izvještajima te omogućuje vrednovanje financijskog stanja i poslovanja poduzeća.

LITERATURA

1. Gulin D., Spajić F., Spremić i., Tadijančević S., Vašiček, V., Žager K., Žager L., Računovodstvo, II. izdanje, PRiF, Zagreb, 2006.
2. Habek, Mladen i ostali, Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, PRiF, Zagreb, 2004.
3. Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M., Financijski menadžment IX. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, PRiF, Zagreb, 2015.
4. Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, II. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008.
5. NN 78/2015, Zakon o računovodstvu, Financijski izvještaji, članak 19.
6. [file:///C:/Bolfek Stanic Tokic Struktura bilance kao pokazatelj loseg poslovanja.pdf](file:///C:/Bolfek%20Stanic%20Tokic%20Struktura%20bilance%20kao%20pokazatelj%20loseg%20poslovanja.pdf)
7. [file:///C:/Users/Pages from EkonomskiVjesnik 12_1_web_10%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Pages%20from%20EkonomskiVjesnik%2012%201%20web%2010%20(1).pdf), Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke
8. <http://www.omega-software.hr/UserDocsImages/Clanci/Financije%20-%20Analiza%20FI.pdf>, Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja
9. www.koestlin.hr
10. www.kraš.hr
11. www.zse.hr

POPIS SLIKA	str.
Slika 1. Temeljni financijskih izvještaji	3
Slika 2. Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja	10
POPIS TABLICA	str.
Tablica 1. Prikaz skraćene bilance	4
Tablica 2. Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka	6
Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti	13
Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti	14
Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti	14
Tablica 6. Pokazatelji ekonomičnost	15
Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti	16
Tablica 8. Pokazatelji investiranja	16
Tablica 9. Horizontalna analiza bilance poduzeća Kraš d.d.	21
Tablica 10. Vertikalna analiza bilance poduzeća Kraš d.d.	23
Tablica 11. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.	25
Tablica 12. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš d.d.	26
Tablica 13. Analiza pomoću financijskih pokazatelja poduzeća Kraš d.d. za 2018. Godinu	27
Tablica 14. Horizontalna analiza bilance poduzeća Koestlin d.d.	32
Tablica 15. Vertikalna analiza bilance poduzeća Koestlin d.d.	33
Tablica 16. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.	35
Tablica 17. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Koestlin d.d.	36

Tablica 18. Analiza pomoću financijskih pokazatelja poduzeća Koestlin d.d. za 2018. godinu	35
Tablica 19. Komparativna analiza financijskih pokazatelja poduzeća Kraš d.d. i poduzeća Koestlin d.d.	41